

VURDERING AF BETYDNINGEN FOR ISÆR FUGLEFOREKOMSTER VED EN EVENTUEL OPHÆVELSE AF 11 RESERVATER

Teknisk rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 114

2018

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

[Tom side]

VURDERING AF BETYDNINGEN FOR ISÆR FUGLEFOREKOMSTER VED EN EVENTUEL OPHÆVELSE AF 11 RESERVATER

Teknisk rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 114

2018

Preben Clausen
Ole Roland Therkildsen

Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Serietitel og nummer:	Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 114
Titel:	Vurdering af betydningen for især fugleforekomster ved en eventuel ophævelse af 11 reservater
Forfattere:	Preben Clausen & Ole Roland Therkildsen
Institution:	Aarhus Universitet, Institut for Bioscience
Udgiver:	Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ©
URL:	http://dce.au.dk
Udgivelsesår:	Marts 2018
Redaktion afsluttet:	Februar 2018
Faglig kommentering:	Thomas Eske Holm
Kvalitetssikring, DCE:	Jesper R. Fredshavn
Finansiel støtte:	Miljøstyrelsen
Bedes citeret:	Clausen, P. & Therkildsen, O.R. 2018. Vurdering af betydningen for især fugleforekomster ved en eventuel ophævelse af 11 reservater. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 66 s. - Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 114 http://dce2.au.dk/pub/TR114.pdf
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse
Sammenfatning:	I denne rapport vurderes betydningen af en eventuel ophævelse af 11 vildtreservater i forhold til beskyttelsen af særligt fugle og deres yngle-, raste- og fourageringsområder, samt om reservaterne fortsat tjener det formål, der oprindeligt lå til grund for deres oprettelse. Reservaternes beskyttelsesforhold og fugleforekomster beskrives, og konsekvenserne af en eventuel ophævelse vurderes, med særlig vægt på nationalt betydende forekomster af nationale ansvarsarter, Bilag 1 arter eller globalt rødlistede arter. Vurderingerne spænder fra at en ophævelse med stor sandsynlighed vil have en negativ indvirkning på nationalt betydende forekomster af forstyrrelsesfølsomme ynglende og rastende traner i ét reservat, til ingen betydning i et andet reservat, hvor andre nu gældende regler om jagtudøvelse på søterritoriet nær byzone betyder et reelt <i>status quo</i> i beskyttelsesniveauet. For flere reservater påpeges, at de er nationalt betydende rastepladser for den globalt rødlistede taffeland og/eller har en særlig betydning som isfrie refugier i kolde vintre. For to reservater, der er habitatområder, vurderes også betydningen af eventuel ophævelse for pattedyrarter. Det vurderes at ingen af de pattedyrarter, der indgår i udpegningsgrundlagene vil blive påvirket, men påpeges at Tihøje og Vind Vildtreservat i dag fungerer som fourageringsområde for ulv.
Emneord:	Reservater, ansvarsarter, Bilag 1 arter, globalt rødlistede arter, trane, taffeland
Layout:	Grafisk Værksted, AU Silkeborg
Foto forside:	Traner ved Udkæret, Almindingen, få km sydvest for Ølene reservat, 26. august 2016. Bemærk ungfuglene, sandsynligvis årsunger udruget på Bornholm, fordi nordligere ynglende traner normalt først trækker syd på fra midten af september (Foto: Steen Højmark-Jensen).
ISBN:	978-87-7156-321-4
ISSN (elektronisk):	2244-999X
Sideantal:	66
Internetversion:	Rapporten er tilgængelig i elektronisk format (pdf) som http://dce2.au.dk/pub/TR114.pdf

Indhold

Sammenfatning	5
1 Indledning	7
2 Datagrundlag	8
3 Introduktion til lokalitetsgennemgangen	9
3.1 Reservatet	9
3.2 Gældende reguleringer	10
3.3 Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet	10
3.4 Optællinger	13
3.5 Antal	13
3.6 Samlet vurdering	16
3.7 Konklusion	16
4 Reservatgennemgang	17
4.1 Struer Vildtreservat	17
4.2 Hobro Vester- og Østerfjord	20
4.3 Vejle Inderfjord	25
4.4 Kolding Inderfjord	29
4.5 Fredericia Vildtreservat	32
4.6 Haderslev Fjord Vildtreservat	36
4.7 Augustenborg Vildtreservat	39
4.8 Svendborg Vildtreservat	43
4.9 Kalundborg Vildtreservat	48
4.10 Ølene	51
4.11 Tihøje og Vind Vildtreservat	56
5 Konklusion	59
6 Referencer	62

[Tom side]

Sammenfatning

Miljøstyrelsen har bestilt en teknisk rapport fra DCE, der skal vurdere konsekvenserne ved en evt. nedlæggelse af 11 vildtreservater i forhold til beskyttelsen af særligt fugle og deres yngle-, raste- og fourageringsområder, samt belyse om reservaterne fortsat tjener det formål, der oprindeligt lå til grund for deres oprettelse. Pattedyr omtales dog i forbindelse med to reservater, der er omfattet af Natura 2000.

I rapporten forholder vi os alene til konsekvenserne for arterne af en eventuel ophævelse af reservatbekendtgørelserne og deres reguleringer af jagtudøvelse og andre menneskelige aktiviteter i det pågældende område – dvs. uden at skele til, at der kan findes andre reguleringer af færdsel i de behandlede områder (fx udstedt af kommunalbestyrelsen, Søfartsstyrelsen eller Politiet), der typisk omfatter moderne, rekreative aktiviteter, som fx windsurfing og vandscootersejls. Rapporten har særlig fokus på konsekvenserne af en åbning for jagtudøvelse i reservaterne.

Vurderingen er alene foretaget under hensyntagen til spørgsmålet om, hvorvidt en ophævelse af reservatbekendtgørelsen vil kunne påvirke forekomster af nationale ansvarsarter eller internationalt opmærksomhedskrævende arter, igen med fokus på fuglearter.

De 11 reservater, der gennemgås i rapporten er følgende: Struer Vildtreservat, Hobro Vester- og Østerfjord, Vejle Inderfjord, Kolding Inderfjord, Fredericia Vildtreservat, Haderslev Fjord Vildtreservat, Augustenborg Vildtreservat, Svendborg Vildtreservat, Kalundborg Vildtreservat, Ølene samt Tihøje og Vind Vildtreservat.

For hvert reservat beskrives reservatets beliggenhed, dets størrelse samt tidspunktet for oprettelsen og eventuelle udvidelser. Der gives eventuelt også en kortfattet omtale af levestederne i området. Det fremgår desuden om reservatet ligger i et Fuglebeskyttelses- og Ramsarområde eller udenfor disse. For hvert reservat beskrives kortfattet hvilke restriktioner den gældende reservatbekendtgørelse fastsætter.

Med undtagelse af Struer, Ølene samt Tihøje og Vind Vildtreservat er alle reservaterne såkaldte byreservater, hvis primære formål er at adskille jagtudøvelse fra andre rekreative interesser. Der forekommer derfor ikke nødvendigvis større antal af fugle i denne type reservater.

På baggrund af eksisterende data er reservaternes nationale, regionale og lokale betydning for rastende, fældende og ynglende fugle vurderet. Det er samtidig vurderet, hvorvidt en ophævelse af reservatet vil åbne op for en øget jagt eller anden rekreativ aktivitet, der potentielt vil kunne påvirke nationalt betydende forekomster af nationale ansvarsarter, Bilag 1 arter eller globalt rødlistede arter. Det er vurderet, om reservatet kan have særlig betydning som isrefugium i kolde vintre og som fældelokalitet i sommerhalvåret.

Gennemgangen resulterede i følgende konklusioner:

Ølene er af national betydning som yngle- og rasteplads for Bilag 1 arten trane. Området er endvidere udpeget som fuglebeskyttelsesområde for arten.

Trane er følsom overfor forstyrrelser og det vurderes at en ophævelse af reservatet kan få en negativ indvirkning på artens udnyttelse af området.

Tihøje og Vind Vildtreservat udgjorde det sidste danske levested for urfugl, men den er nu uddød. Trane yngler muligvis i området, men forekomsten er i så fald af lokal betydning. Færdsel i yngleperioden vil dog øge sandsynligheden for, at eventuelle ynglende traner påvirkes negativt.

Svendborg er af regelmæssig national betydning for flere arter, og især i kolde vintre. **Vejle og Kolding** er af uregelmæssig, men national betydning for den globalt rødlistede art taffeland især i kolde vintre. Jagtudøvelse i forbindelse med kuldeperioder vil potentielt kunne reducere disse tre lokaliteters egnethed som delvist isfrie refugier.

Augustenborg er af regelmæssig national betydning for den globalt rødlistede art taffeland, hvis forekomst muligvis vil kunne blive påvirket af øget rekreativ aktivitet, herunder jagt, hvis reservatet ophæves.

Fredericia er af uregelmæssig betydning for nationale ansvarsarter, men deres antal er kun af national betydning i rigtige isvintre. I disse situationer vil det dog normalt ikke være muligt at udøve jagt, som ville kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke disse forekomster negativt.

Struer, Hobro, Haderslev og Kalundborg er af lokal betydning for rastende vandfugle, hvor der for Struer er tale om en 'nedjustering' fra en tidligere national betydning (B-reservat). Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Bortset fra Ølene vurderes ingen af områderne at huse nationalt betydende forekomster af ynglende eller rastende Bilag 1 arter eller fældende fugle.

Da jagt ikke må udøves på søterritoriet indenfor en afstand af 500 meter fra byzone vil der for byreservaternes vedkommende fortsat være et forbud mod jagtudøvelse i de dele af det oprindelige reservat, der ligger indenfor byzonen. For hvert reservat er derfor beregnet, hvor stor en andel af søterritoriet, der i dag vil være beskyttet af 500 m byzone-reglen. Der er en betydelig forskel mellem områderne. Fx er Haderslev Vildtreservat helt omfattet af byzonebeskyttelsen, hvorimod 60 % af reservaterne ved Hobro og Vejle Inderfjord vil kunne blive genstand for jagt på søterritoriet, hvis reservatet ophæves. Derudover vil varierende andele af reservatet kunne blive forstyrret af jagtudøvelse, så det (af jagt) reelt uforstyrrede areal er mellem 20 % og 100 %, afhængigt af hvilket reservat, der er tale om.

Byreservaterne kan have en rekreativ værdi, selvom fugleforekomsterne ikke er af international eller national betydning. Som nævnt ovenfor var et af formålene med oprettelsen af byreservaterne netop at undgå konflikter mellem forskellige brugerinteresser.

Da det er vanskeligt at forudsige omfanget af den rekreative aktivitet, herunder jagtudøvelse, i de områder, hvor reservatet måtte blive ophævet, omfatter vurderingen derfor ikke den eventuelle betydning, som ændrede adgangsforhold måtte have i forhold til områdernes rekreative værdi.

1 Indledning

Miljøstyrelsen har bestilt en teknisk rapport fra DCE, der med udgangspunkt i generel, eksisterende viden, såvel som lokalitetsspecifikke forhold, skal vurdere konsekvenserne ved en evt. nedlæggelse af 11 vildtreservater i forhold til beskyttelsen af særligt fugle og deres yngle-, raste- og fourageringsområder. For de 11 områder ønsker Miljøstyrelsen belyst, om reservaterne fortsat tjener det formål, der oprindeligt lå til grund for deres oprettelse.

Anmodningen om rapporten er begrundet med, at Miljøstyrelsen er i gang med en gennemgående opdatering af reservatnetværket i Danmark. En række af de danske vildtreservater er relativt gamle, hvorfor der er et stigende behov for at modernisere og præcisere reguleringen i reservaterne, herunder ajourføre reservaterne i forhold til ændringer i landskabet, ændring af administrative grænser, ændringer i naturgrundlaget og ændringer i den øvrige lovgivning. Den tekniske rapport udgør en del af det endelige beslutningsgrundlag i forhold til fremtiden for de 11 reservater.

I rapporten forholder vi os alene til konsekvenserne for arterne af en eventuel ophævelse af reservatbekendtgørelserne og deres reguleringer af jagtudøvelse og andre menneskelige aktiviteter i det pågældende område. Vi er bekendt med, at der kan findes andre reguleringer af færdsel i de behandlede områder, som fx kan være udstedt af kommunalbestyrelsen, Søfartsstyrelsen eller Politiet. Disse reguleringer, der typisk omfatter moderne, rekreative aktiviteter, som fx windsurfing og vandscootersejls, er ikke omfattet af nedenstående gennemgang. Fokus er derfor især på konsekvenserne af en åbning for jagtudøvelse i reservaterne.

Vurderingen er alene foretaget under hensyntagen til spørgsmålet om, hvorvidt en ophævelse af reservatbekendtgørelsen vil kunne påvirke forekomster af nationale ansvarsarter eller internationalt opmærksomhedskrævende arter, og hvor der i de behandlede reservater, som primært eller udelukkende er udlagt af hensyn til trækfugle, er lagt mest vægt på fugle. I de tilfælde, hvor reservatet er en del af et NATURA 2000-område vurderes mulige negative effekter på de fugle og pattedyr, der måtte indgå i udpegningsgrundlaget.

Vurderingen omfatter således ikke potentielle negative påvirkninger af arternes bestande, bl.a. fordi det er svært, hvis ikke ligefrem umuligt, at vurdere.

2 Datagrundlag

Førhen blev alle de danske vildtreservater overvåget regelmæssigt af Reservatsektionen (Søgaard 1985), en overvågning der dog gradvist blev faset ud i 2000'erne. I årene 1994-2001 og 2008-2010 blev der gennemført en intensiv overvågning af reservaterne i Danmark, i den første periode, for at måle den umiddelbare effekt af de mange nye reservater der blev oprettet i 1990'erne (Clausen m.fl. 2004), og i den anden periode, for at se på langtidseffekten af det udvidede reservatnetværk og opdatere datagrundlaget for diskussioner i diverse brugergrupper (Clausen m.fl. 2013, 2014).

Denne systematiske overvågning er imidlertid ophørt, og i dag overvåges, med enkelte undtagelser, kun de reservater der ligger indenfor fuglebeskyttelsesområderne i NOVANA programmet – og med fokus på de arter der indgår i områdernes udpegningsgrundlag.

Blandt de 11 reservater, der behandles her, er det kun Ølene der ligger indenfor fuglebeskyttelsesområderne, men da dette område kun er udpeget for ynglende Bilag 1 arter, er det kun disse der overvåges.

Til denne rapport er der derfor benyttet eventuelle data fra den tidligere reservatovervågning kombineret med nyere data fra DOFbasen.

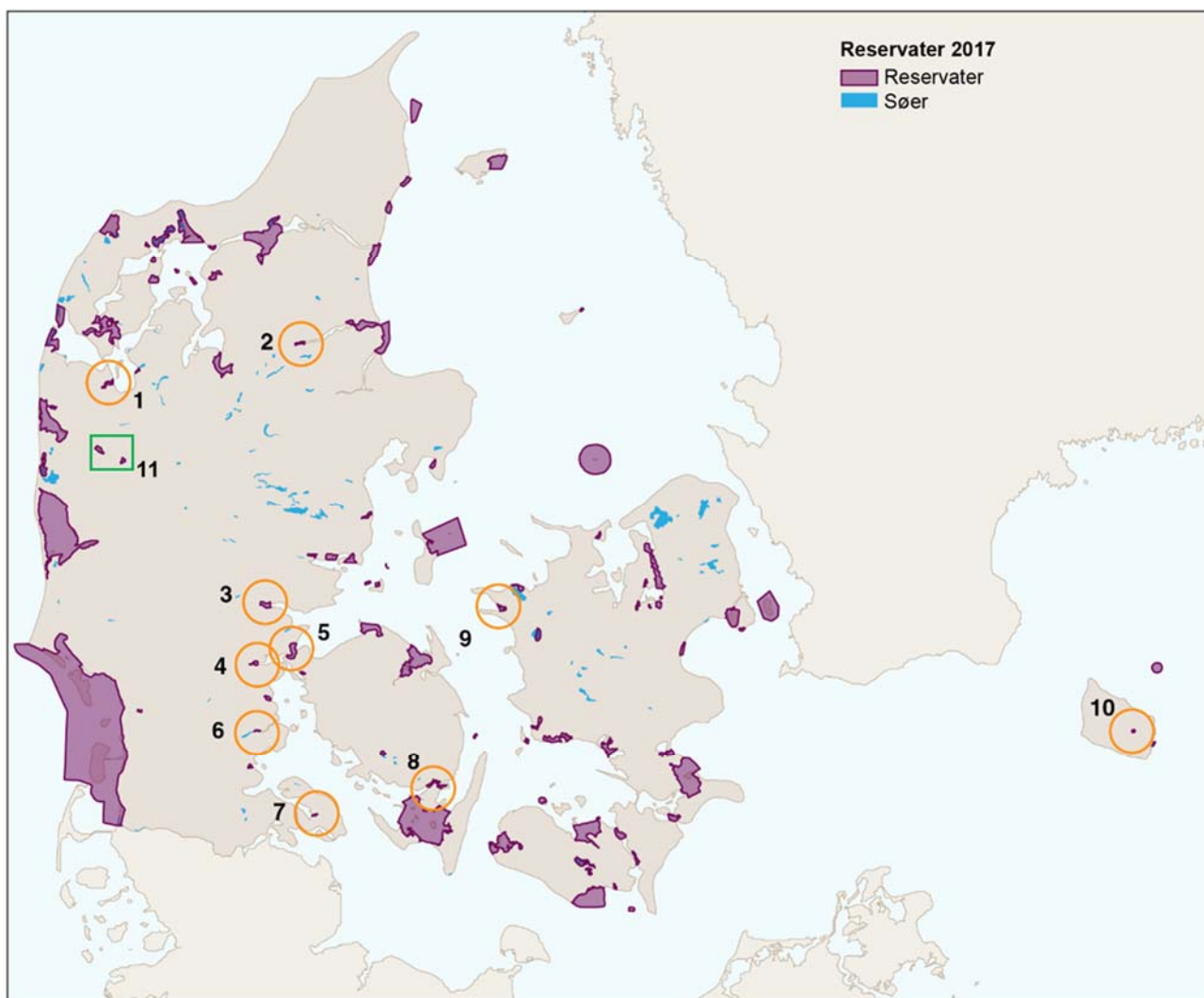
Fra DOFbasen er der uddraget 10 års data, fra årene 2008-2017. Søgningen inkluderede alle vandfuglearter (hvoraf mange er jagtbare) samt alle Bilag 1 arter blandt rovfuglene, hvoraf flere fouragerer i tilknytning til områder med mange vandfugle, som fx reservaterne. Der medtages udelukkende observationer som i DOFbasen er anført med adfærds kategorierne fouragerende, rastende eller overnattende, da trækkende fugle ikke repræsenterer en udnyttelse af reservaterne. Der er i mange tilfælde ikke fuldstændig overensstemmelse mellem DOFbasens lokaliteter og reservaterne. Der blev derfor medtaget data fra lokaliteter, der med sikkerhed ligger indenfor, samt eventuelle randområder. Detaljer herom specificeres for hvert område.

Kvalitetssikring af data er dels foretaget ud fra en vurdering af de nyere datas sammenlignelighed med tidligere års publicerede data (fx Jepsen m.fl. 1978, Søgaard 1985, Clausen m.fl. 2014), og dels ud fra forfatterens generelle indtryk af vandfuglenes antal og udbredelsesmønstre i Danmark, erhvervet bl.a. gennem aktiv deltagelse i og bearbejdning af de landsdækkende vandfugletællinger (Petersen m.fl. 2006, 2010, Pihl m.fl. 2015, Holm m.fl. 2018) og reservattællinger (Clausen m.fl. 2004, 2013, 2014).

Både Tihøje og Vind Vildtreservat samt Ølene ligger indenfor et habitatområde og derfor er de pattedyrarter, der indgår i udpegningsgrundlaget omfattet af vurderingen.

3 Introduktion til lokalitetsgennemgangen

Rapportens kapitel 4 omhandler de 11 reservater, som overvejes ophævet (Figur 3.1). For hvert reservat foretages en kortfattet gennemgang, oftest illustreret med et kort og en eller flere tabeller. Der benyttes en relativt fast skabelon med syv faste delafsnit, hvis indhold er forklaret på de kommende sider.

Figur 3.1. Danmarks kort der viser beliggenheden af de 11 reservater, der vurderes i denne rapport. De er fremhævet med en nummereret cirkel/firkant, hvor numrene henviser til delafsnit i kapitel 4 (reservatgennemgangen nedenfor, hvor afsnit 4.1 er om Struer Vildtreservat = 1 på kortet). Reservat nr. 11 Tihøje og Vind Hede er oprindeligt udlagt som urfuglereservat. For reservaternes navne henvises til kapitel 4. Kortet viser i øvrigt også det samlede reservatnetværk, der er udlagt blandt andet for at beskytte rastende bestande af trækfugle (Clausen m.fl. 2013, 2014). Reservater, der kun indeholder begrænsninger af hensyn til ynglefugle i sommerhalvåret, er ikke vist. Udstrækningen af de enkelte reservater viser ikke kun områder med totale jagtforbud, der kan også være mindre restriktive reguleringer i dele af området.

3.1 Reservatet

I dette afsnit beskrives reservatet, herunder hvor det ligger, hvor stort det er, hvornår det blev oprettet eller udvidet. Der gives eventuelt også en kortfattet omtale af levestederne i området, i det omfang forfatterne har kendskab hertil. Det fremgår desuden, om reservatet ligger i et Fuglebeskyttelses- og Ramsar-område eller udenfor disse.

Med undtagelse af Struer, Ølene samt Tihøje og Vind er alle reservaterne udlagt som såkaldte byreservater. Det er en type af vildtreservater, der kun ”i begrænset omfang er udlagt for at sikre eller beskytte bestande af vandfugle eller vigtige rasteplasser for færdsel Vildtreservater i byområder er således primært oprettet med henblik på at adskille jagtudøvelse fra andre, rekreative aktiviteter, samt for at undgå gener, f.eks. ved støj og haglnedslag, som jagt nær bebyggede områder kan medføre for beboerne” (Jepsen 1981). Implicit heri ligger, at der ikke nødvendigvis skal forventes, at der forekommer større, endsige betydende antal af fugle i denne type reservater.

Søgaard (1985) kategoriserede vildtreservaterne, udpeget af hensyn til rastende vandfugle, i henholdsvis A- (reservat af international betydning), B- (reservat af nordisk / regional betydning) og byreservater. For de sidstnævnte blev det anført, at de ”indskrænker sig almindeligvis til at være af mere begrænset, lokal betydning”. Struer og Ølene er begge klassificeret som B-reservater, Struer også som byreservat (Søgaard 1985). Struer er således udlagt både pga. højere antal af fugle og dets bynærhed. Tihøje og Vind Hede er et såkaldt hedereservat, oprindeligt udpeget af hensyn til urfugl (Jepsen m.fl. 1978).

En opsummering af fakta er anført i en lille tabel i margin ved hvert reservat (gentagelse fra Clausen m.fl. 2014). Beskrivelse af indholdet i oversigtstabellerne er givet i Tabel 3.1.

3.2 Gældende reguleringer

I dette afsnit gennemgås kortfattet hvilke restriktioner af jagt eller anden menneskelig færdsel og aktivitet som den gældende reservatbekendtgørelse fastsætter.

Denne er taget ud fra de gældende bekendtgørelser som er publiceret på www.retsinformation.dk og anført som *citat i kursiv* i afsnittet.

3.3 Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet

I dette afsnit gennemgås hvad en eventuel ophævelse af reservatet vil medføre i reduktion af beskyttede arealer.

For søterritoriet, vil en ophævelse betyde fri jagt. DCE kan ikke vurdere i hvilket omfang jægere ved en eventuel ophævelse af reservaterne vil vælge at påbegynde jagt i områderne, endsige vurdere hvilke typer jagtformer, der måtte blive taget i brug og med hvilken hyppighed. Da både typen af jagtformer, hyppigheden af jagtudøvelsen, områdernes levestedsforhold og artssammensætningen af fuglesamfundet er afgørende for den forstyrrende effekt af jagtudøvelse (jf. erfaringer fra adskillige forsøg med forsøgsreservater i Danmark, fx Madsen m.fl. 1992a,b,c,d; Bregnballe m.fl. 2001, 2005), er det umuligt konkret at vurdere, hvad en ophævelse af et jagtforbud vil betyde.

Der er derfor foretaget beregninger af hvor store procentandele af reservatets søterritorium, der potentielt vil kunne udøves jagt fra og hvor store procentandele en eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre ind i. Beregningen er foretaget i GIS i to trin.

Tabel 3.1. Indholdet i faktapunkter i oversigtstablerne for de enkelte reservater (fra Clausen m.fl. 2014).

Navn:	Her anføres det nuværende navn for reservatet i den gældende reservatbekendtgørelse. Det vil i tilfælde, hvor der er delreservater, være det overordnede reservat, fx Ringkøbing Fjord, når Tipperne, Havrvig og Klægbanken beskrives.
Delreservat:	Ja: Angiver om det er en del af et samlet reservat. I disse tilfælde vil angivelserne nedenfor angive detaljer om delreservatet. Denne rubrik er kun medtaget når relevant.
Oprettet:	Første år med reservat.
Revideret:	År med efterfølgende større revisioner. Det kan dreje som om areal-udvidelser, eller at et tidligere vildtreservat også blev udlagt som naturreservat. Denne rubrik anføres kun hvis relevant for trækfugle.
Arealer:	Areal-opgivelser. Anfører arealer som reservatet omfatter, men ikke nødvendigvis hvor store dele af disse arealer, der er omfattet af jagtforbud eller andre jagtrestriktioner. Der henvises til figurer for disse restriktioner.
Marin (ha)	Reservatets areal på søterritoriet.
Land (ha)	Reservatets areal på land.
Fersk (ha)	Reservatets areal af ferskvand (søer, vandhuller, vandløb).
I alt (ha)	Reservatets samlede areal.
Reservattype:	T: angiver at reservatet er udlagt som trækfuglereservat. Y: udlagt som ynglefuglereservat. S: udlagt som sælreservat. H: udlagt som hedereservat, oprindeligt af hensyn til fx urfugl N: udlagt som naturreservat. F: udlagt som reservat ved en fredning. M: udlagt som område med forbud mod motorbådsjagt For reservater, der ikke formelt er udlagt som reservater men i praksis fungerer som sådanne, eller hvor formålet ikke er tydeligt beskrevet i bekendtgørelsen, er der foretaget en vurdering af hvilke(n) reservattype, det drejer sig om.
Lovgrundlag:	Natur: Reservat udlagt ved bekendtgørelse i henhold til Lov om naturbeskyttelse Jagt: Reservat udlagt ved bekendtgørelse i henhold til Lov om jagt- og vildtforvaltning Fredning: Reservat fredet af Naturklagenævn eller (Over-)Fredningsnævn i henhold til Naturbeskyttelsesloven Anden: Reservat udlagt efter anden bestemmelse (omtalt i teksten).
JFK:	Ja: angiver at reservatets udvidelse eller etablering var en del af lovpakken om "de jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder" Nej: at det ikke var en del af ovenstående.
Fnr.	Angiver Fuglebeskyttelsesområdenr., hvis reservatet ligger indenfor disse. Ellers er der angivet -.
Ramsarnr.	Angiver Ramsarområdenr., hvis reservatet ligger indenfor disse. Ellers er der angivet -.

Det første trin beregner, hvor stor en del af det nuværende reservat, der er søterritorium og ligger indenfor 500 meter fra byzone, hvor der i henhold til gældende lovgivning er forbud mod at udøve jagt. Herved beregnes et areal og en andel af det nuværende reservat, hvor jagt ved en eventuel ophævelse vil være tilladt. Reglen om forbud mod jagt 100 meter fra sommerhusområder er ikke aktuel i de konkrete 11 reservater.

I andet trin beregnes en 'bufferzone' ind i det areal som er beskyttet af 500 meter byzonen, med henvisning til at udøvelse af jagt ikke kun påvirker arealer, hvor jagten udøves, men også på grund af forstyrrelser i en bufferzone i omegnen af jagten, hvor fugle ofte vil blive fordrevet fra.

En beregning af bufferzonen tager udgangspunkt i fuglenes flugtafstand, der ofte anvendes som et mål for effekten af en forstyrrelse. Flugtafstanden angiver således afstanden mellem fuglen og forstyrrelsen på det tidspunkt, hvor fuglen letter. En lang række undersøgelser og analyser har vist, at flugtafstanden bl.a. afhænger af fuglearten og flokstørrelse samt vejrforhold og tidspunktet på året. Fuglearter, der er genstand for jagt, har desuden oftere en kortere flugtafstand end arter, der er jagtfredede. Det er almindeligt anerkendt, at jagt hører til blandt de mest forstyrrende friluftaktiviteter.

En lang flugtafstand betyder, at fuglene oftere forstyrres i deres fødesøgning. Gentagne forstyrrelser kan desuden betyde, at fuglene afholder sig fra at benytte egnede fødesøgningsområder i kortere eller længere perioder. Fuglene vil således kunne vende tilbage til et givet område, når forstyrrelsen er ophørt. Tidspunktet afhænger dog af flere faktorer, som fx arten og fødeudbuddet. I visse tilfælde ses en gradvis tilvænnning til en forstyrrelse (Fox & Madsen 1997).

Vandfugles flugtafstand er foreslået som et udgangspunkt for udformningen og størrelsen af reservater. Fox & Madsen (1997) argumenterede således for, at et reservat skal bestå af et forstyrrelsesfrit kerneområde, hvis størrelse defineres ud fra flugtafstanden for den mest forstyrrelsesfølsomme art, der forekommer i reservatet. Diameteren af det forstyrrelsesfrie kerneområde må således være tre gange flugtafstanden for den mest forstyrrelsesfølsomme art, hvilket fx betyder, at kerneområdet for en art med en flugtafstand på 200 m vil skulle have en diameter på 600 m.

I tabel 3.2. vises en række eksempler på studier af flugtafstande for vandfugle. Det er vigtigt at være opmærksom på den store forskel mellem minimums- og maksimumsflugtsafstande, der viser, at flugtafstanden for den enkelte art ikke er en klart defineret størrelse, men kan variere som følge af en lang række faktorer, som det er beskrevet ovenfor. I forbindelse med udformningen af reservater skal flugtafstande derfor anvendes med en vis forsigtighed og bør ideelt set altid tage udgangspunkt i de aktuelle forhold.

I denne rapport har vi på baggrund af eksempler på flugtafstande fra litteraturen og af praktiske hensyn anvendt en generel bufferzone på 250 m. Dette skal ses i lyset af, at det i vidt omfang er svømmeænder eller kystnære arter af dykænder, der forekommer på søterritoriet i de reservater, gennemgangen omfatter.

Det skal understreges at flere af vandfuglearterne i fældeperioden fra juli-september er betydeligt mere følsomme overfor forstyrrelser, herunder rekreativ sejlads, hvor der er eksempler på at knopsvaner fx reagerer på op til 1 km afstand på windsurfere, der nærmer sig (Madsen m.fl. 1992a).

Tabel 3.2. Minimums-, maksimums- og gennemsnitlige flugtafstande for udvalgte arter af vandfugle. Maksimumsflugtafstande er afrundet til nærmeste 50 m. Data er fra Madsen m.fl. (1992a) for knopsvane og fra Laursen m.fl. (2005) for de øvrige arter. For knopsvane anførte kilden ikke en gennemsnitsværdi.

Artsnavn	Flugtafstande		
	Gennemsnit	Minimum	Maksimum
Knopsvane		100	1000
Knortegås	319	130	1000
Gravand	225	55	700
Gråand	236	60	400
Krikand	197	80	450
Spidsand	294	100	500
Pibeand	269	150	1000
Strandskade	119	20	400
Vibe	142	45	450
Almindelig ryle	70	15	450

3.4 Optællinger

I dette afsnit nævnes de optællinger der benyttes til den efterfølgende redegørelse for antal og vurdering af reservatets betydning, herunder:

Optællinger der blev gennemført i de to nationale reservatovervågningsperioder, henholdsvis 1994-2001 (Clausen m.fl. 2004) og 2008-2010 (Clausen m.fl. 2013, 2014) eller eventuelt tidligere af Reservatsektionen.

Senere optællinger i NOVANA-programmet, i det omfang de foreligger.

Dataudtræk fra DOFbasen. Sidstnævnte har i modsætning til ovenstående overvågning af reservaterne, ikke systematisk karakter. Nogle observatører optæller og indrapporterer alle arter, andre indtaster kun udvalgte observationer (typisk fåtallige eller sjældne arter, eller usædvanlige antal).

3.5 Antal

I dette afsnit gennemgås de antal af fugle, der forekommer i området, hvor der er lagt særligt vægt på om der er forekomster af national betydning for nationale ansvarsarter eller internationalt opmærksomhedskrævende arter.

Nationale ansvarsarter er nævnt i gullisten, og er ”Arter, for hvilke Danmark på et eller andet tidspunkt i artens livscyklus rummer en så stor del af Jordens totale bestand, at vi har et særligt nationalt ansvar for artens beskyttelse” (Stoltze & Pihl 1998).

Internationalt opmærksomhedskrævende arter er her behandlet som øvrige arter, hvis antal ikke gav anledning til optagelse som nationale ansvarsarter i gullisten i 1997, men som på anden vis kan være ansvarskrævende i forvaltningen ud fra et internationalt perspektiv. I denne rapport opererer vi med to grupper af arter:

- 1) Arter som er optaget på Bilag 1 i Fuglebeskyttelsesdirektivet (Europaparlamentets og Rådets Direktiv af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, 2009/147/EF)
- 2) Arter som aktuelt er rødlistet på IUCN's globale rødliste over truede arter (The IUCN Red List of Threatened Species <http://www.iucnredlist.org/>) (IUCN 2018).

Af sidstnævnte fremgår at der aktuelt er syv arter, som er relevante i Danmark og dermed potentielt for gennemgangen nedenfor (IUCN 2018). De er alle listet som sårbare (VU), men det er kun taffeland, der forekommer regelmæssigt i større antal i reservaterne. De øvrige arter er enten meget fåtallige og uregelmæssigt forekommende (nordisk lappedykker og dværggås) eller udprægede marine arter (fløjlsand, havlit, ride og lunde), som ikke er relevante for de kystnære lokaliteter som de her behandlede reservater repræsenterer.

National betydning er i denne rapport vurderet ud fra den britiske og irske tilgang, som er en simpelt defineret pendant til international betydning, hvor national betydning er en forekomst af 1 % af den nationale bestand (Stroud m.fl. 2001, Crowe 2005), og international betydning er 1 % af den internationale flyway-bestand, som fuglene tilhører (jf. Ramsarkonventionen og Fuglebeskyttelsesdirektivet).

De gældende internationale 1 %-kriterier er publiceret af Wetlands International (2012). Clausen m.fl. (2013, Tabel 1) har en kortfattet udgave for de relevante arter i det danske reservatnetværk. Der er i den årrække, der behandles i denne rapport, ikke identificeret internationalt betydende antal i de 11 omtalte reservater.

Nationale 1 %-kriterier er beregnet som middelværdien af 3-7 nationale bestandsopgørelser:

For arter hvis hovedforekomst er om vinteren, og hvis nationale antal kun opgøres ved de store landsdækkende tællinger som inkluderer både fly- og landbaserede optællinger, er der benyttet middeltal opgjort ud fra de seneste tre landsdækkende tællinger i 2008, 2013 og 2016 (Petersen m.fl. 2010, Pihl m.fl. 2015, Holm m.fl. 2018).

For gulnæbbede svaner og overvintrende gæs benyttes middel af årligt opgjorte antal fra de syv år i NOVANA-perioden 2010-2016.

For arter hvis topforekomst ligger udenfor vinterperioden er benyttet middeltal fra andre måneder, fx grågås i september, svømmeænder i oktober (bortset fra gråand) ligeledes fra NOVANA-perioden 2010-2016.

De beregnede nationale 1 %-kriterier er anført i tabel 3.3.

Tabel 3.3. Aktuelle bud på nationale 1 % kriterier for rastende bestande af vandfugle, som kan tillægges en særlig vægt i forvaltningen af reservater, med henvisning til at arterne er 1) nationale ansvarsarter iflg. gullisten (AY = som ynglefugl, AT som trækfugl; Stoltze & Pihl 1998), 2) optaget på IUCNs globale rødliste (fremhævet med **fed rød tekst**; IUCN 2018) og/eller 3) omfattet af Bilag 1 på fuglebeskyttelsesdirektivet. Hvis intet andet er anført vha. en note, er de anførte antal fra de specifikke år fra NOVANA programmets overvågning af fuglebestandene i Danmark. Enhed angiver: YP = antal ynglepar i Danmark, TP = totale antal individer optalt ved landsdækkende optællinger, MP = modelleret bestand ud fra transekttællinger på åbne havområder, evt. kombineret med totaltællinger fra kystnære farvande. I kolonnen med 1 % kriteriet indikerer et DD ("data deficient") at bestandens størrelse på det foreliggende grundlag ikke kan vurderes. Arter hvor beregning af 1 % kriteriet er foretaget ud fra ynglebestanden er fremhævet med grønt (se uddybning under noter).

Artsnavn	Ansvarsart	Rødlistet	Bilag 1	1%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Enhed	Måned	Note
Rødstrubet lom	AT		Ja	200	20000									MP	apr	1
Sortstrubet lom			Ja	DD	10					8			25			
Nordisk lappedykker		Ja		DD	4					1			17			
Gråstrubet lappedykker	AT			DD	183					113			118			
Skarv	AY/AT			854			28037	25542	27256	24702	30613	31358	31698	YP		2
Skestork			Ja	5			94	102	99	154	213	254	266	YP		2
Rørdrum			Ja	9				300						YP		2
Knopsvane	AT			517	54362					53931			46879	TP	jan	
Pibesvane	AT		Ja	19		1289		3792		1372		1343		TP	nov	
Sangsvane	AT		Ja	467			31297	23179	50890	39465	55529	62924	63824	TP	jan	
Grågås	AT			1329			171877	117146	141268	124236	114094	120042	141494	TP	sept	
Sædgås	AT			108			18722	13247	10303	8930	5309	7682	11691	TP	jan	3
Kortnæbbet gås	AT			491					40045	47108	49601	51945	57035	TP	nov	4
Bramgås			Ja	1684			*	73463	109273	*	212227	197362	249819	TP	marts	5
Lysbuget knortegås	AT			60			5846	4921	6027	4971	6922	5864	7750	TP	jan,maj,okt	
Mørkbuget knortegås	AT			178			13867	20532	15120	22899	12269	21766	17888	TP	maj	
Gravand	AT			196	32360					5445			21020	TP	jan	
Gråand	AT			1385	135893					140449			139233	TP	jan	
Krikand	AT			572			64778	58792	65461	57085	45669	69925	38933	TP	okt	
Spidsand	AT			158			12108	*	*	14941	*	14553	21565	TP	okt	6
Pibeand	AT			1852			166128	*	*	195164	*	194453	*	TP	okt	6
Taffeland		Ja		95	17248					7677			3659	TP	jan	
Troldand	AT			1170	162247					97483			91266	TP	jan	
Hvinand	AT			632	64977					54499			70116	TP	jan	
Havlit		Ja		280	28000									MP	jan	1
Ederfugl	AT			5030	503000									MP	jan	1
Sortand	AT			6000	600000									MP	jan	1
Fløjlsand		Ja		DD	601					6775			3682		jan	1
Lille skallesluger			Ja	46	2078					3570			8126	TP	jan	
Toppet skallesluger	AT			550	55000									MP	jan	1
Trane			Ja	5			121	108			156		276	YP		2
Klyde	AY/AT		Ja	92		3607					2526			YP		2
Hjejle	AT			3100	300000						320000			TP	okt	7
Almindelig ryle	AT			1412		170500				104544		148616		TP	okt	
Ride		Ja		DD												
Søkonge	AT			DD												
Lunde		Ja		DD												
Alk	AT			330	55000									MP	jan	1

Noter:

1: data fra Petersen & Nielsen (2011). For rødstrubet lom er anført den samlede total for rød- og sortstrubet lom, der kan være svære at adskille fra fly, men hvor det vurderes at bestanden domineres af rødstrubet lom. For alkefuglenes vedkommende optælles størstedelen som ubestemte alk/lomvie og den modellerede bestand er for begge arter. Her er der ved beregning af et 1 % kriterium foreløbigt antaget, at 60% af fuglene er alke.

2: for ynglefuglene er bestanden beregnet som 3x antallet af ynglepar, svarende til at hvert ynglepar i gennemsnit får en udflyende unge, og det antages at dette tal repræsenterer årets maksimale bestand, umiddelbart efter ynglesæsonen. Kilder for arterne er for skarv årlige NOVANA-tællinger (seneste Holm m.fl. 2018); skestork DATSY (Nyegaard m.fl. 2014) og årsrapporterne i 'Fugleåret' (seneste Lange 2017); rørdrum (Pihl & Fredshavn 2015); trane DATSY (Nyegaard m.fl. 2014) og årsrapporterne i 'Fugleåret' (seneste Lange 2017); klyde (Bregnballe m.fl. 2015).

3: for sædgås er det taigasædgås, der er ansvarsarten. Der benyttes her summen af sikkert bestemte taigasædgæs + ubestemte sædgæs, hvor sidstnævnte vurderes at være domineret af taigasædgås. Tundrasædgås indgår ikke i beregningen.

4: for kortnæbbet gås benyttes den årlige bestandsopgørelse fra november, der indsamles i forbindelse med den internationale forvaltningsplan for arten (seneste Madsen m.fl. 2017).

5: for bramgås benyttes bestandsstørrelse optalt i marts, hvor år med * er udeladt, fordi marts disse år var stærkt præget af frost/udbredt snefald, som havde forsinket gæssenes ankomst.

6: for pibeand og spidsand er det vitalt for opgørelse af bestanden i oktober, at der enten er udført en flytælling eller en landbaseret optælling i Vadehavet, der vurderes at være dækkende for arten. I år med * vurderes dette ikke at være tilfældet.

7: for hjejle er lægges data fra Rasmussen (2017) til grund.

3.6 Samlet vurdering

I dette afsnit gives en vurdering af reservatets betydning for rastende, fældende og eventuelt ynglende vandfuglearter og enkelte rovfuglearter, herunder af om en sammenligning af nyere med ældre data indikerer forandringer i fuglenes antal.

Her har vi forholdt os til om et reservat er af national eller lokal betydning, og vurderer førstnævnte at være tilfældet, hvis der er en regelmæssig forekomst af nationalt betydende antal. Dvs. at lokal betydning efterfølgende betyder at sådanne forekomster ikke er til stede. Vi sidestiller den tidligere benyttede betegnelse B-reservat (reservat af nordisk / regional betydning, jf. Jepsen m.fl. 1978, Søgaard 1985) med national betydning.

Det vurderes i den forbindelse om en ophævelse af reservatet vil åbne op for en øget jagt eller anden rekreativ aktivitet, der kan påvirke nationalt betydende forekomster af nationale ansvarsarter, Bilag 1 arter eller globalt rødlistede arter.

Et element i vurderingen for flere af reservaterne er, om der er forhold der gør, at de kan have en særlig betydning i kolde vintre, og dermed fungerer som 'overlevelseshabitat' i perioder med frost og deraf afledte forventede øgede energiomkostninger. Tilsvarende i fældeperioden i sommerhalvåret, hvor fuglene er særligt følsomme over for forstyrrelser og har et øget energiforbrug.

I Storbritannien lægges der vægt på sådanne forekomster ved udpegningen af beskyttede områder, idet der i guidelines for udvælgelse af områder anføres: *"Områder benyttet mindst én gang per tiår af signifikante andele af en biogeografisk bestand af en art i perioder med strengt vejr på en vilkårlig årstid, og som er vitale for overlevelsen af en levedygtig bestand, er foretrukket til udvælgelse."* (oversat fra Stroud m.fl. 2001).

3.7 Konklusion

I dette afsnit konkluderes især på resultatet af gennemgangen af fugleantal og vurderingen af potentielle effekter af en ophævelse af reservatet på områdets betydning som yngle-, raste- eller fældningsområde for fugle.

4 Reservatgennemgang

4.1 Struer Vildtreservat

Navn: Struer Vildtreservat	
Oprettet:	1947
Revideret:	1975
Arealer:	
Marin (ha)	448
Land (ha)	0
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	448
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	0
Ramsarnr.	0

Reservatet: Vildtreservat med et jagtforbud, der omfatter noret Kilen samt en mindre del af Limfjorden i Struer Bugt. Kilen har været reservat siden 1947 og området i Limfjorden blev medtaget i reservatet i 1975. Kilen er afsondret fra Limfjorden af en vej- og jernbanedæmning, men der er vandudveksling via en sluse.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt, motorbådssejlad og windsurfing:

§ 2. På de i § 1, stk. 1 nævnte områder er det forbudt at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage fugle og pattedyr.

§ 3. På det i § 1, stk. 1, litra a nævnte vandområde (Kilen) er windsurfing samt sejlad med højere hastighed end 5 knob (ca. 9 km/t) forbudt.

Stk. 2. På vildtreservatets område er færdsel med ladet skydevåben forbudt.

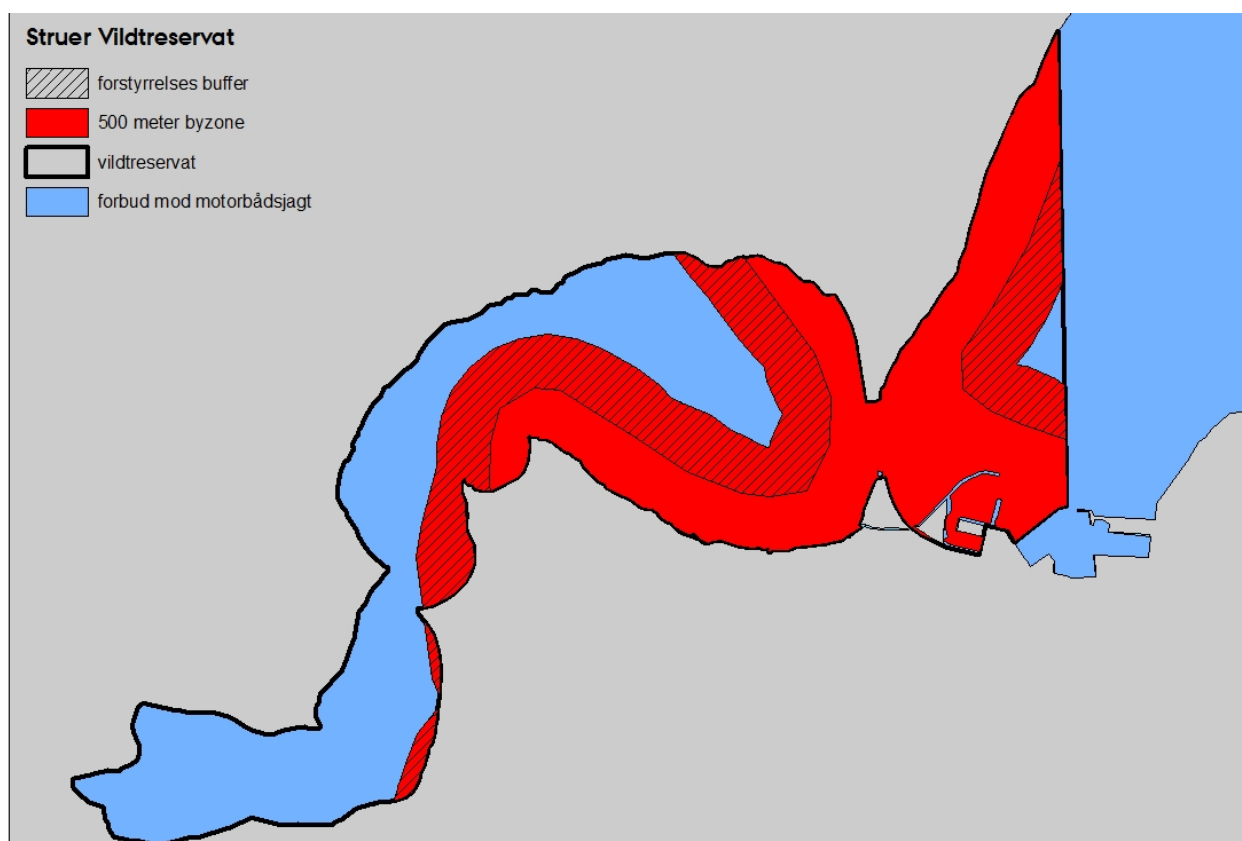
Jf. Bekendtgørelse om Struer vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 14006 af 17/07/1987): <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=48978>

Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i både Kilen og Struer Bugt, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele, der ligger på søterritoriet, men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 40 % af Kilen og den del af Struer Bugt, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.1). Yderligere 26 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området, der ligger umiddelbart udenfor byzonen (Figur 4.1).

Optællinger: Der er ikke gennemført overvågning af reservatet af NST i de to reservatovervågningsperioder 1994-2001 og 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Der findes en lokalitet i DOFbasen, der kan udtrækkes data fra, "Kilen" (lokalitetsnr. 671020). Der findes ikke en veldefineret lokalitet i DOFbasen, der dækker den del af reservatet, der ligger i selve Limfjorden. Både "Struer Havn" (671035) og "Struer Bugt" (671030) har centerkoordinater der ligger øst for reservatet, og indrapporterede tal omfatter således et større udefineret område, hvor man dog må formode at væsentlige andele af fuglene ligger i reservatet.

Antal: DOFbaseudtrukket fra Kilen indeholder et ret begrænset antal observationer, hvilket indikerer, at det aktuelt er et relativt ubetydende lokalitet. Det beskedne talmateriale er opsummeret i Tabel 4.1.1 og indeholder en enkelt forekomst af national betydning for taffeland i december 2008. I Tabel 4.1.2 er data fra Struer Bugt og Struer Havn opsummeret.

Figur 4.1. Kort der viser udstrækningen af Struer Vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Hele området er omfattet af forbud mod motorbådsjagt.

Tabel 4.1.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i Struer Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten "Kilen". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker	1	3			1		5	2	6	3
Toppet lappedykker	78	23		8			50		44	18
Skarv *	243									3
Fiskehejre	1	16		11			12			2
Hvid Stork	3									
Knopsvane *	35	53		16		35	40		75	13
Pibesvane *				2						
Sangsvane *	18	1		98	3		85		80	17
Bramgås							24			
Pibeand *	15			4	2		4		41	9
Krikand *	5									
Gråand *	154	100	80	307	42	5	350	200		242
Taffeland	105	2		12	12				2	
Troldand *	300	150	2	300	8	6	175		200	14
Bjergand		4								
Hvinand *	400	200		62	350	40	158		300	276
Lille skallesluger	12	6		3	8			9	1	1
Toppet skallesluger *	3	10								
Stor skallesluger	25	104				1		8	18	120
Grønbenet rørhøne	3									
Blishøne	1000	277		125		5	60	10		28
Stormmåge						900				

Tabel 4.1.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registreret som rastende eller fouragerende i eller umiddelbart udenfor Struer Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Struer Havn" og "Struer Bugt". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. Der er ingen data fra 2014.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toppet lappedykker	1					5		1		4
Skarv *		4						3		1
Fiskehejre								1		
Knopsvane *		33								
Bramgås				5						
Gråand *		22	104					8	22	
Hvinand *	75	60				8		35	5	67
Toppet skallesluger *		20				40		1		
Stor skallesluger	80	18	24		25			26	5	24
Blishøne			10							
Rødben		1								
Hættemåge		21						7	2	
Stormmåge			50					15		
Sølvmåge		2	50					45		
Svartbag								2		
Havterne				1						
Lomvie						9				
Alk *								1		
Sødkonge *					1				1	

Samlet vurdering: Det er vanskeligt at vurdere reservatets aktuelle status på baggrund af det foreliggende talmateriale. Der synes dog ikke at være sket væsentlige ændringer i fuglenes antal, når man sammenligner de nyere antal med oplysninger i Jepsen m.fl. (1978) og Søgaard (1985). Dog bemærkes det, at antallet af stor skallesluger og hvinand er markant lavere end førhen. De tidligere kilder omtaler op til 120 store skalleslugere og op til 2.000 hvinænder, antal der hverken er registreret i Kilen eller i Struer Bugt i de seneste 10 år. De nævnte antal har givetvis har været med til at begrunde at området blev udpeget som B-reservat og optaget i en liste over vigtige fugleområder i Norden (Anon. 1973, citeret i Søgaard 1985).

Lokaliteten var i 1970'erne også en fældelokalitet for hvinand. I DOFbase udtrækket findes ingen observationer af hvinand fra juli, august og første halvdel af september, og den blev heller ikke registreret i forbindelse med den seneste fældefugletælling i 2012 (Pihl m.fl. 2015), hvilket indikerer at arten ikke længere fælder i området.

Der er et meget begrænset antal knopsvaner (12 indrapporteret i sommeren 2014), og området har aldrig haft særlig betydning som fældelokalitet for arten (jf. Andersen-Harild 1971, Laursen m.fl. 1997).

Der foreligger ikke oplysninger om betydende yngleforekomster af fx Bilag 1 arter ved Kilen, som primært er yngleområde for lappedykkere og ænder, herunder taffeland, dog ikke årligt (Nielsen 1997a).

Konklusion: Overordnet set må det antages, at reservatet ved Struer er af mindre betydning i forhold til rastende, fældende og ynglende fugle. Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Navn: Hobro Vester- og Østerfjord	
Oprettet:	1940
Arealer:	
Marin (ha)	188
Land (ha)	59
Fersk (ha)	12
I alt (ha)	259
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.2 Hobro Vester- og Østerfjord

Reservatet: Byreservat som omfatter Hobro Vesterfjord, der er en ferskvandssø som gennemstrømmes af Onsild Å, samt den inderste del af Mariager Fjord.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt og indsamling af æg. § 2 kan dog muligvis også fortolkes som en beskyttelse mod forstyrrelser fra fx motorbådssejlad eller andre rekreative aktiviteter.

2. På det fredede område forbydes det alle og enhver uden reservatrådets tilladelse at udøve jagt på eller på anden måde ombringe, indfange, forulempe eller forjage svømme- og vadefugle samt at beskadige disse fugles reder eller at ødelægge eller indsamle deres æg.

Jf. Bekendtgørelse om fredning af fuglelivet i og ved Hobro Vesterfjord og en del af Hobro Østerfjord (Bekendtgørelse nr. 13010 af 18/11/1966): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=48904>

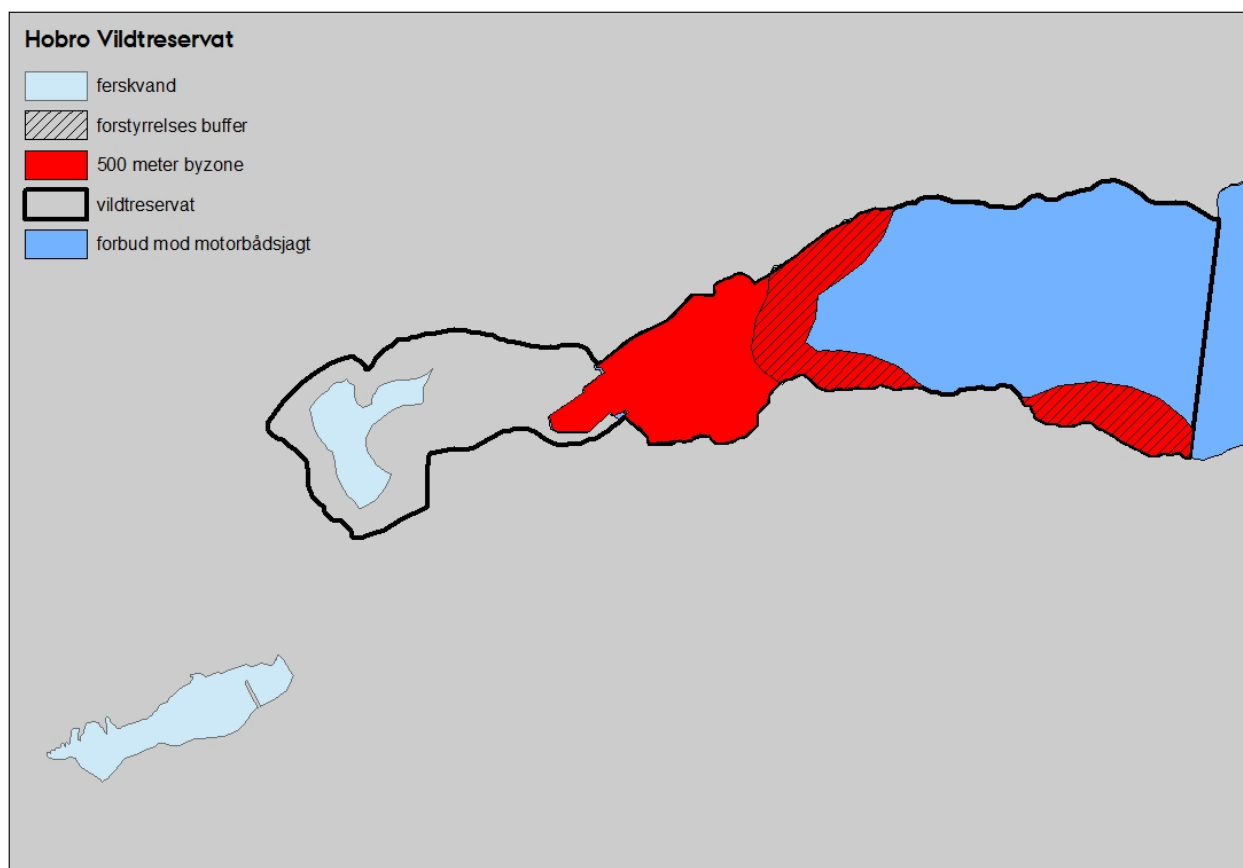
Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i hele Mariager Fjord, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: Området administreres forskelligt i den vestlige og østlige del.

Hobro Vesterfjord administreres som ferskvand (jf. Bekendtgørelse om inddragelse af Hobro Vesterfjord under de for ferske vande gældende retsregler, Bekendtgørelse nr. 242 af 24/06/1939), hvorfor reglen om fri jagt på søterritoriet ikke er gældende, men til gengæld heller ikke 500 meter zone-reglen om forbud med jagt ved byzone, hvis reservatet ophæves. Derfor vil der, afhængigt af ejerforholdene og ejerens stillingtagen, potentielt kunne udøves jagt på dele af Vesterfjorden.

Mariager Fjord øst for Hobro er søterritorium. En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 61 % af den del af Mariager Fjord, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.2). Yderligere 19 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen (Figur 4.2).

Optællinger: Der er ikke gennemført overvågning af reservatet af NST i de to reservatovervågningsperioder 1994-2001 og 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Hele Mariager Fjord optælles årligt ved midvinter som indekslokalitet i NOVANA programmet (Holm m.fl. 2018). Der findes en lokalitet i DOFbasen, hvor der kan udtrækkes data fra den indre, ferske del af reservatet ("Hobro Vesterfjord", lokalitetsnr. 823070), men der findes ikke en veldefineret lokalitet i DOFbasen, hvorfra der kan udtrækkes data fra de østligere dele af reservatet i Mariager Fjord, da "Mariager Fjord Vestlig del" (lokalitetsnr. 823080) har centerkoordinat øst for reservatet, og indrapporterede tal således omfatter et større, udefineret område. DOFbaseudtrækket fra de to lokaliteter indeholder dog et ret begrænset antal observationer, hvilket indikerer, at det aktuelt er et relativt ubetydende lokalitet.

Figur 4.2. Kort der viser udstrækningen af Hobro vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er derudover forbud mod motorbådsjagt i hele Mariager Fjord. De lyseblå områder viser søerne Hobro Vesterfjord (indenfor reservatet) og det naturgenoprettede Fyrkat Engso område (udenfor).

Antal: Det foreliggende datagrundlag fra DOFbasen indikerer hverken for den vestlige eller østlige del af reservatet, regelmæssige endsige enkeltforekomster af national betydning for de arter, der er lagt vægt på i denne rapport (Tabel 4.2.1 og 4.2.2). Mariager Fjord som helhed er en vigtig, internationalt og nationalt betydende rastepads for flere vandfuglearter, og den ydre del af fjorden øst for Hadsundbroen indgår i fuglebeskyttelsesområde nr. 15. Midvintertællingerne fra NOVANA programmet bekræfter disse forekomster (Tabel 4.2.3). Tallene i tabellen er summen for hele fjorden, men for alle arter, hvor antallene overstiger national betydning (sangsvane, knopsvane, lysbuget knortegås, gravand, gråand og hvinand, gælder at de større antal forekommer i de dele af fjorden, som ligger øst for Hobro Vildtreservat (se eksempler på udbredelser i Petersen m.fl. 2010, Pihl m.fl. 2015, Holm m.fl. 2018).

Tabel 4.2.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i den indre del af Hobro Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten ”Hobro Vesterfjord”. Bilag 1 arter er fremhævet med fed (sort). * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker			6						3	
Skarv *		1	2			1			7	2
Fiskehejre			1	1	1	1		3	5	2
Knopsvane *			11			8	1	5		7
Sangsvane *			40			34	7	12	8	
Krikand *			13		3			21	25	5
Gråand *	50	22	94	29	29	63	6	103	86	84
Troldand *				1	2	3				
Hvinand *						24			13	
Stor skallesluger				3			4		1	32
Fiskeørn	3									2
Vandrikse		2								
Grønbenet rørhøne	2	10	5	2	5	1	2	3	5	11
Blishøne		2	70	34		2			2	4
Hættemåge			40	18	20	11			108	300
Stormmåge		2	146	120	10	129			48	120
Sølvmåge			50	20	2	8			36	

Tabel 4.2.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i den indre del af Mariager Fjord, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten ”Mariager Fjord Vestlig Del”, hvor Hobro Vildtreservats østlige del ligger inderst. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker		8	5							
Skarv *					1	1	100	1		11
Fiskehejre					1		2	3		2
Knopsvane *				11		28	10	4	3	2
Sangsvane *	70	29	55	4	60	96	12	215	185	160
Grågås *					5					
Gravand *							6			
Gråand *				45	74	110	41	43	353	200
Taffeland		14			2					
Troldand *	200	12		2	460	31	23	30		147
Hvinand *	50	3			30	28	30	22	9	45
Lille skallesluger					1					
Stor skallesluger		3		5	10					1
Fiskeørn									1	
Vandrikse										1
Grønbenet rørhøne							2		1	
Blishøne	1500			22	1	4	116	90	35	562
Hvidklire							5		2	
Mudderklire							2		1	
Hættemåge			25		70	18				
Stormmåge					10				12	
Sølvmåge					14	42			83	
Svartbag					5	1			4	2
Søkonger *				1						

Tabel 4.2.3. Årlige totaltal for vandfugle optalt i hele Mariager Fjord ved midvinter i NOVANA programmet, 2008-2016. Data fra 2017 er ikke færdigbearbejdet. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Middel
Lille lappedykker									11	1
Toppet lappedykker		30			5			3	20	6
Skarv *	658	20	3	6	25	27	151	26	22	104
Fiskehejre	2	1		2	5	3		3	11	3
Knopsvane *	908	702	1067	70	464	459	799	273	422	574
Sangsvane *	58	1137	2495	786	568	2455	310	2811	2287	1434
Grågås *	25	829		223	50		3	1202		259
Sædgås *								4		0
Canadagås		50	113	36		12		113	19	38
Bramgås				3						0
Lysbuget knortegås *	675	24		35	458	181	270	281	181	234
Gravand *	838	544	14	2	246	44	445	173	1650	440
Pibeand *	230	1401		142		127	231	162	109	267
Krikand *										0
Gråand *	1027	1608	562	1515	581	3400	1468	2295	3055	1723
Spidsand *						14		13		3
Taffeland									4	0
Troldand *	11	905	1800	262	2	1785	12	450	1395	736
Bjergand								10		1
Ederfugl *	306	107	67		65		579	60	34	135
Sortand *							4			0
Hvinand *	2268	2904	2052	2241	2319	1613	1413	3099	1681	2177
Lille skallesluger									1	0
Toppet skallesluger *	59	399	111	438	17	27	45	8	26	126
Stor skallesluger	31	91	119	92	15	183	82	79	66	84
Vandrefalk									1	0
Blishøne	6279	4254	11917	221	2630	1110	2075	718	1613	3424
Strandskade	15	12	1				3			3
Vibe										0
Hjejle *							3			0
Sandløber		300						40		38
Storspove	11	3			7	3	78	33	148	31
Rødben									10	1
Hættemåge								2		0
Stormmåge								22		2
Sølvmåge								92		10
Svartbag								1		0

Samlet vurdering: Umiddelbart vurderes reservatet i dag kun at have en lokal betydning for rastende vandfugle. Etableringen af det noget større reservat i udmundingen af Mariager Fjord betyder, at markant større antal af forstyrrelsesfølsomme arter som svømmeænder og gæs i dag forekommer i Mariager Fjord Vildtreservat (Clausen m.fl. 2014). Andre mindre forstyrrelsesfølsomme arter som knop- og sangsvaner, herunder fældende knopsvaner om sommeren, samt hvinand og toppet skallesluger forekommer mere jævnt fordelt i fjorden, men som nævnt ovenfor, som hovedregel øst for Hobro Vildtreservat. Lysbuget knortegås og gravand forekommer stort set udelukkende øst for Hadsund. Der til kommer, at etableringen af Fyrkat Engsø (Figur 4.2) har betydet, at mange ænder måske i dag raster i dette område, fremfor i Hobro Vildtreservat (jf. data om antal af svømmeænder i DOFbasen fra Fyrkat Engsø).

Ved Hobro Vesterfjord yngler iflg. Nielsen & Nielsen (1998) rørhøg som den eneste Bilag 1 art med et enkelt par. Området er ellers primært et yngleområde for gråand og vandhøns. Kilden fremhæver ikke ynglefugleforekomster fra Mariager Fjord-delen af reservatet.

Der mangler kendskab til omfanget af rekreative aktiviteter i reservatet, og det er derfor uvist, hvorvidt disse kan have påvirket udviklingen i fugleforekomsterne i reservatet. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omfanget af rekreativ forstyrrelse i yngle- og fældeperioden, hvor denne må antages at være størst, men der er næppe fugleforekomster af betydning, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter, hvis en ophævelse af bekendtgørelsen måtte medføre ændringer i denne regulering, jf. § 2 i bekendtgørelsen.

Reservatet vil dog stadig kunne have en betydning for de rastende vandfugle i kolde vintre. Det skyldes, at det på grund af havnen og Onsild Å's udløb gennem Hobro Vesterfjord, fungerer som et isfrit refugium i hårde vintre. Det bidrager derfor til beskyttelse mod jagt på flere nationale ansvarsarter i regionen i sådanne vejsituationer. Det vurderes dog at dybden af det område, som er omfattet af 500 meter byzonen er tilstrækkelig til at sikre jagtfred i havne/åudløbsområdet for de relativt små flokke af bl.a. troldænder, der er tale om.

Konklusion: Overordnet set er Hobro Vildtreservat af mindre betydning i forhold til at sikre forstyrrelsesfrie områder for nationale ansvarsarter, og det vurderes at reservatet i dag kun har lokal betydning for rastende og ynglende fugle, og ingen betydning for fældende fugle. En eventuel ophævelse vil derfor alene kunne påvirke mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter.

Navn: Vejle Inderfjord	
Oprettet:	1940
Arealer:	
Marin (ha)	516
Land (ha)	166
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	682
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.3 Vejle Inderfjord

Reservatet: Byreservat omfatter den del af Vejle Inderfjord, som er beliggende vest for en ret nord-syd gående linje lige øst for Brøns Odde. Udover det marine område dækker reservatet tilstødende landarealer nord, vest og syd for fjorden.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt og indsamling af æg. § 2 kan dog muligvis også fortolkes som en beskyttelse mod forstyrrelser fra fx motorbådssejlad eller andre rekreative aktiviteter, der i så fald vil gælde hele året.

§ 2. På de i § 1 nævnte områder er det forbudt at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage svømme- og vadefugle.

§ 3. Det er forbudt at ødelægge og indsamle æg.

Jf. Bekendtgørelse om Vejle Inderfjord Vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 14004 af 27/11/1985):

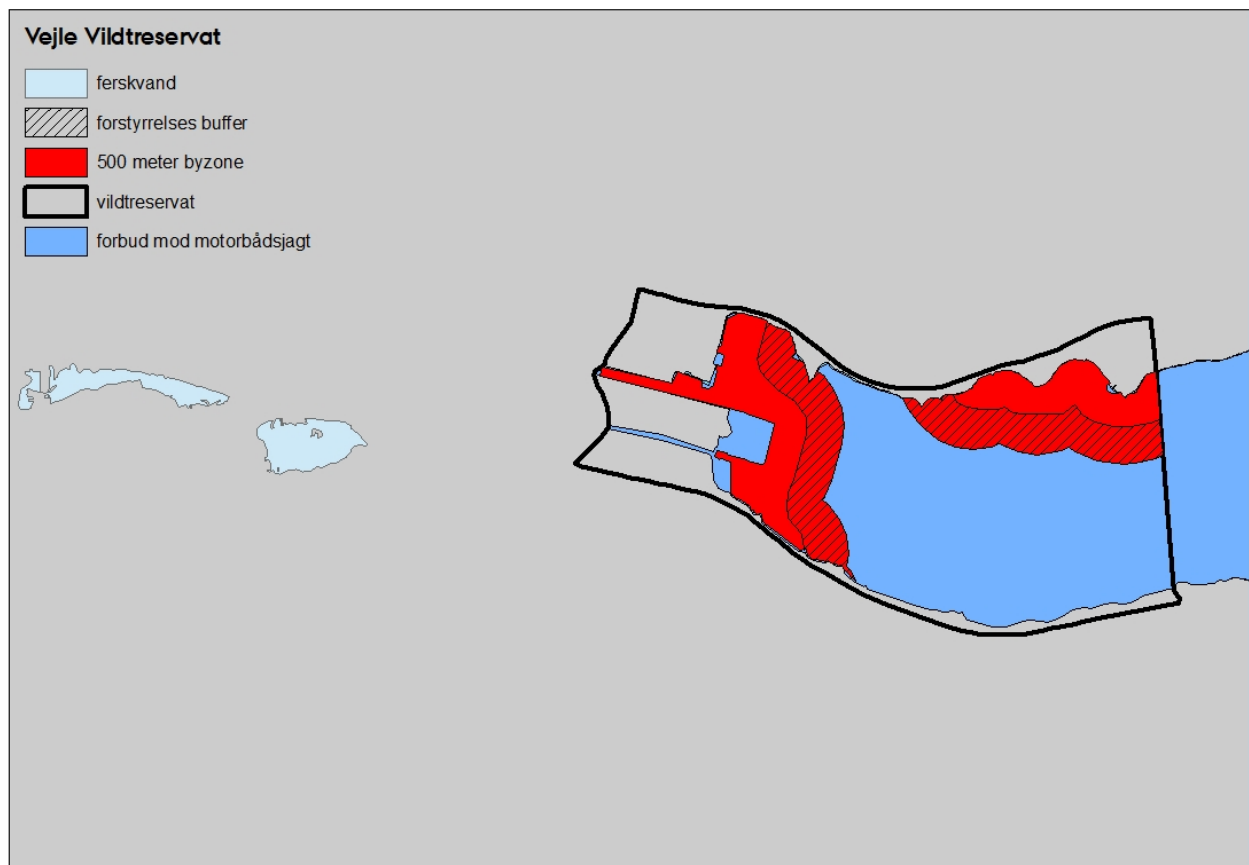
<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=48957>

Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i hele Vejle Fjord, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele, der ligger på søterritoriet, men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 60 % af den del af Vejle Fjord, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.3). Yderligere 19 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området, der ligger umiddelbart udenfor byzonen (Figur 4.3).

Optællinger: Området blev overvåget en gang månedligt fra august til november i forbindelse med reservatovervågningen 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014) og bliver overvåget årligt i januar som indekslokalitet i NOVANA-programmet (Holm m.fl. 2018). Fugle indrapporteret fra DOFbasens lokalitet "Vejle Havn" (lokalitetsnr. 631505) ligger inderst i reservatet, og lokaliteten "Vejle Inderfjord" (lokalitetsnr. 631400) er næsten identisk med resten af reservatet ud til grænsen mod øst. Et databaseudtræk fra DOFbasen fra 2008-2017 viser at området er en hyppigt besøgt fuglelokalitet med mange observationer indrapporteret.

Antal: Modsat tidligere benyttes Vejle Inderfjord nu kun sporadisk af rastende vandfugle om efteråret. Clausen m.fl. (2014) vurderede at den manglende udnyttelse af inderfjorden om efteråret med stor sandsynlighed skyldes, at fuglene har flyttet sig til fx det naturgenoprettede Knabberup Sø-Kongens Kær-område vest for Vejle (se Fig. 4.3), hvor der nu findes gode fødesøgnings- og rastemuligheder i Vejle Ådal. De største antal af fugle forekommer således typisk i vinterperioden, når der indtræffer perioder med tilfrysning af lokaliteterne inde i ådalen. Forekomsten af 1.400 gråænder i november 2010 er af national betydning og givetvis udtryk for det tidlige og markante frostindslag, der var i Danmark i dette år. Der er også forekomster af nationalt betydende antal af hvinand i januar 2012 og af taffeland i januar 2008 og januar 2016, hvor der i det sidste år også var en periode med tilfrysning. Tabellerne 4.3.1 og 4.3.2 sammenfatter tallene.

Figur 4.3. Kort der viser udstrækningen af Vejle Inderfjord vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er derudover forbud mod motorbådsjagt i hele Vejle Fjord. De lyseblå områder vest for reservatet viser de to naturgenoprettede søer Knabberup Sø og Kongens Kær.

Samlet vurdering: Udviklingen i antallet af fugle om efteråret kunne indikere, at reservatet i Vejle Inderfjord har mistet sin betydning, fordi svømmeænderne er flyttet ind i de naturgenoprettede områder, og fordi dykænderne hverken forekommer i Vejle Inderfjord, Knabberup Sø og /eller Kongens Kær i de samme høje antal som førhen forekom alene i Vejle Inderfjord, jf. data fra DOFbasen. Det kan muligvis forklares ved, at flere af de små dykænder, der overvintrer i Nordvesteuropa, i de senere års (ofte) milde vintre er rykket længere ind i Østersøen for at overvintere (Lehikoinen m.fl. 2013).

Der mangler kendskab til omfanget af rekreative aktiviteter i Vejle Inderfjord og det er derfor uvist, hvorvidt disse kan have påvirket udviklingen i fugleforekomsterne i efteråret. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omfanget af rekreativ forstyrrelse i yngle- og fældeperioden, hvor denne må antages at være størst, men der er næppe fugleforekomster af betydning, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter, hvis en ophævelse af bekendtgørelsen måtte medføre ændringer i denne regulering, jf. § 2 i bekendtgørelsen.

Reservatet vil dog stadig have en betydning for de rastende vandfugle i kolde vintre. Det skyldes, at det på grund af havnen og Vejle Å's udløb, fungerer som et isfrit refugium i hårde vintre. Det bidrager derfor til beskyttelse mod jagt på flere nationale ansvarsarter i regionen i sådanne vejr-situationer.

Konklusion: Overordnet set er reservatet i Vejle Inderfjord af mindre betydning i forhold til at sikre forstyrrelsesfrie områder for nationale ansvarsarter. Imidlertid kan dette billede ændre sig i forbindelse med hårde vintre, hvor reservatet historisk set har huset nationalt betydende forekomster af gråand, hvinand og taffeland.

Der er således ingen tvivl om, at jagtudøvelse i forbindelse med kuldeperioder potentielt vil kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke disse forekomster negativt. Det bør dog nævnes, at der i takt med, at vintrene bliver mildere på grund af klimaændringer, må forventes at arternes afhængighed af isfrie refugier gradvist mindskes.

Bortset fra ovennævnte situation er reservatet i Vejle Inderfjord af lille betydning i forhold til rastende, fældende og ynglende fugle. Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Tabel 4.3.1. Årlige resultater af fra NOVANA midvintertællingen i Vejle Inderfjord Vildtreservat, januar 2008-2017. Kolonnen for 2010 er tom, fordi området ikke blev optalt dette år. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. # angiver at nordisk lappedykker både er Bilag 1 art og globalt rødlistet.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker	26	1		2	13	5	5	24	48	18
Toppet lappedykker	27	1		11	41	14	1	8		7
Nordisk lappedykker #					1					
Skarv *	17	4		22	33	5	5	24	33	20
Fiskehejre	7	4		1	4		2	3	1	4
Knopsvane *	4			4				1	47	
Sangsvane *									11	
Gravand *					4					
Pibeand *									1	
Krikand *					3				1	
Gråand *	55	336		134	625		32	22	243	194
Taffeland	143	2		43				1	161	2
Troldand *	9	2		114					25	3
Ederfugl *	4	2								
Hvinand *	143	13		234	655	189	100	131	49	112
Lille skallesluger								1	3	
Toppet skallesluger *					4					
Stor skallesluger				16	2	3	2			4
Vandrefalk								1		2
Grønbenet rørhøne	6	8								
Blishøne	96	16		47	18		7	3	46	2
Storspove		1								
Hættemåge								524		
Stormmåge								25		
Sølvmåge								73		
Svartbag								4		

Tabel 4.3.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i reservatet Vejle Inderfjord, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Vejle Havn" og "Vejle Inderfjord". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. # angiver at nordisk lappedykker både er Bilag 1 art og globalt rødlistet.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rødstrubet lom *	1				1	1				
Lille lappedykker	83	79	31	6	23	9	10	24	48	18
Toppet lappedykker	30	6	10	12	34	15	11	8	10	
Nordisk lappedykker #					2					
Skarv *	315	6	17	37	21	22	25	35	33	45
Fiskehejre	15	9	3	4	4	7	2	6	6	2
Knopsvane *		2	25		1			1	47	
Pibesvane *									1	
Grågås *			1		2					
Canadagås										21
Mørkbuget knortegås *						1			2	
Gravand *	10			1						1
Pibeand *							1		1	
Krikand *	90	5	8			4			1	6
Gråand *	45	410	1400	30	669	175	45	59	243	35
Taffeland	17	48	35	60	91	65	2	2	161	0
Troldand *			90		70	125		2	70	0
Ederfugl *	3	4	5		8		5	7		8
Havlit						1				
Sortand *			5	6	9			1	1	
Hvinand *	300	34	42	47	292	150	150	131	112	80
Lille skallesluger		1	1	2	1	3	1	1	3	
Toppet skallesluger *			1		2					
Stor skallesluger		2	3	9	21	10	2	1	5	3
Havørn						1				1
Vandrefalk					1	1	1	2	1	2
Grønbenet rørhøne	10	7	4		3	1			3	2
Blishøne	57	30	71	12	22	35	18	3	55	
Strandskade	1	4		2						1
Stor Præstekrave		10								
Vibe		101	350	400		44	1		300	28
Almindelig ryle *		37	2	2	5	11			2	
Brushane		1								
Dobbeltbekkasin	20	1	3		19	21	16	2	17	
Storspove			1							
Rødben		1		2		1				1
Hvidklire			4			1			2	
Mudderklire	5	2	1	9	1	3	5		1	5
Dværgmåge	1									
Hættemåge	2400	83	400	900	500	800	450	521	300	350
Stormmåge	140		80	500	78	60	150	30	30	5
Sildemåge	3		2						2	
Sølvmåge	1200		200	273	92	250	200	200	100	
Gråmåge						0				
Svartbag	75	2	8	23	5	10	5	4	5	2
Splitterne	5	8	12	1						
Fjordterne				10		5				
Lomvie				14	10	1		1	1	1
Alk *				4	10			1		

4.4 Kolding Inderfjord

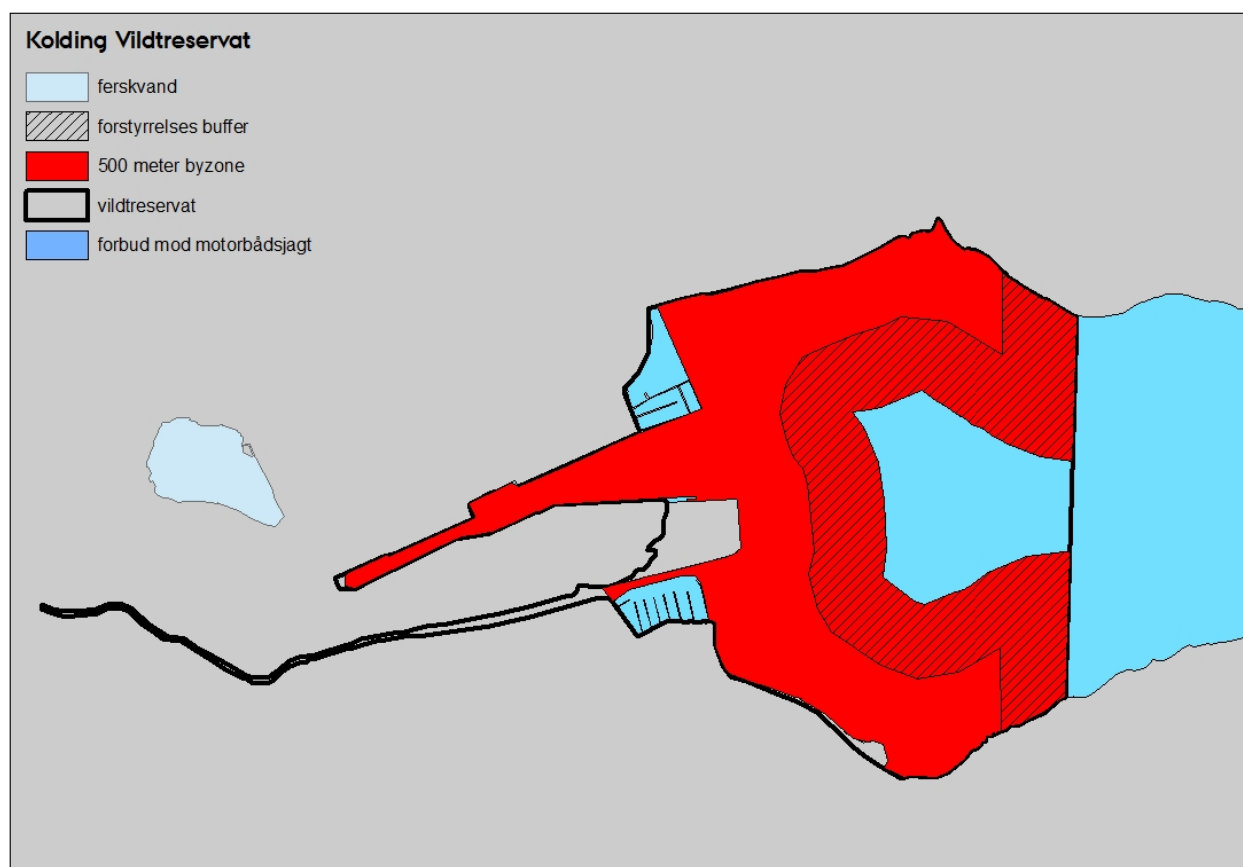
Navn: Kolding Inderfjord	
Oprettet:	1939
Arealer:	
Marin (ha)	226
Land (ha)	10
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	236
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

Reservatet: Byreservat der omfatter de nederste 2 km af Kolding Å til udløbet i fjorden og de indre dele af Kolding Fjord, mod øst afgrænset af en ret linje fra et næs ved Strandhuse i nord til Rebæk mod syd.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt og indsamling af æg, idet *"Det forbydes alle og enhver på det fredede område - såvel fra bredderne som fra vandarealet - at ombringe eller indfange fugle, det være sig ved skydevåben, ruser eller på anden måde, samt at ødelægge eller indsamle fugleæg"*, jf. Bekendtgørelse om fredning af fuglelivet på Kolding inderfjord og en del af Kolding å (Bekendtgørelse nr. 341 af 20/07/1949):

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=48333>

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 20 % af den del af Kolding Fjord, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.4). Yderligere 34 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området, der ligger udenfor byzonen (Figur 4.4).

Figur 4.4. Kort der viser udstrækningen af Kolding vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er ikke forbud mod motorbådsjagt i Kolding Fjord. Det lyseblå område vest for reservatet er Kolding Slotssø.

Optællinger: Området blev overvåget en gang månedligt fra august til november i forbindelse med reservatovervågningen 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Fugle indrappoteret fra DOFbasens lokalitet "Kolding Havn" (lokalitetsnr. 621502) ligger i reservatet, hvorimod lokaliteten "Kolding Inderfjord" (lokalitetsnr. 621300) omfatter både dele af Kolding Fjord indenfor og udenfor reservatet (omtrent halvdelen af lokaliteten ligger udenfor). Det er dog begrænset, hvad der er indrappoteret af vandfugle fra reservatet i årene 2008-2017, hvilket indikerer, at det aktuelt er et relativt ubetydende lokalitet.

Antal: Modsat tidligere benyttes Kolding Inderfjord nu kun sporadisk af rastende vandfugle om efteråret, hvor Clausen m.fl. (2014) vurderede at den manglende udnyttelse af inderfjorden om efteråret med stor sandsynlighed skyldes, at fuglene har flyttet sig til nogle af de naturgenoprettede områder i Sydøstjylland, hvor der kan være bedre fouragerings- og rastemuligheder, fx Solkær Enge sydøst for fjorden. Om vinteren kan der enkelte vintre ligge tusindtallige flokke af især dykænder, hvor en forekomst af 1.300 taffelænder i januar 2010 er af national betydning. I denne kolde vinter var der flere observationer af større flokke af taffelænder og andre arter forekom ligeledes i højere antal end i de øvrige år (Tabel 4.4.1).

Tabel 4.4.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i reservatet Kolding Inderfjord, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Kolding Havn" og "Kolding Inderfjord". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarssart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker	40	14	43		5			26	20	2
Toppet lappedykker	5			2				3		
Skarv *	1		8			1			4	
Knopsvane *	2					5				1
Grågås *						4				
Knortegås					1					
Nilgås					2					
Krikand *								13		
Gråand *			14	12		20		12	34	95
Taffelænder	73		1300						1	
Troldand *	6		300						5	6
Bjergand					1					
Ederfugl *								1		
Hvinand *	65		500			8		18	160	65
Toppet skallesluger *	1									
Stor skallesluger			2						14	7
Havørn			1							
Vandrefalk	1		1		1	1				
Grønbenet rørhøne	6		6					4	1	9
Blishøne			400	11	150	70	2		1	4
Mudderklire					1					
Hættemåge	380					110	350	25	250	300
Stormmåge						15	1	17	60	30
Middelhavssølvmåge			1							
Sølvmåge	300			100	400	250	150	45	800	400
Svartbag						2		5	30	
Ride	1									

Samlet vurdering: På trods af de små fugleforekomster om efteråret har Kolding Inderfjord stadig en vigtig funktion, da det på grund af havnen og åudløbet fungerer som et isfrit refugium i hårde vintre. I lighed med Vejle Inderfjord bidrager reservatet derfor til beskyttelse mod jagt af flere nationale ansvarsarter og den globalt rødlistede taffeland i regionen i sådanne vintre.

Konklusion: Overordnet set er reservatet i Kolding Inderfjord af mindre betydning i forhold til at sikre forstyrrelsesfrie områder for nationale ansvarsarter. Imidlertid kan dette billede ændre sig i forbindelse med hårde vintre, hvor reservatet historisk set i mindst et enkelt tilfælde har huset en nationalt betydnende forekomst af taffeland. Der er således ingen tvivl om, at jagtudøvelse i forbindelse med kuldeperioder potentielt vil kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke en sådan forekomst negativt. Det bør dog nævnes, at der i takt med, at vintrene bliver mildere på grund af klimaændringer, må forventes, at arternes afhængighed af isfrie refugier gradvist mindskes (se uddybning under Vejle Inderfjord).

Bortset fra ovennævnte situation er reservatet i Kolding Inderfjord af lille betydning i forhold til rastende, fældende og ynglende fugle. Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Navn: Fredericia Vildtreservat	
Oprettet:	1936
Revideret:	1974
Arealer:	
Marin (ha)	1.193
Land (ha)	89
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	1.282
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.5 Fredericia Vildtreservat

Reservatet: Byreservat oprettet i 1936 og udvidet i 1974, så det i dag omfatter Snævringen i Lillebælt fra Fredericia by mod syd til den Gamle Lillebæltsbro, hvorved der er jagtfred i Lillebælt ud for Fredericia, Strib og Middelfart. Reservatet omfatter relativt dybe og strømpåvirkede vandområder i den smalleste del af Lillebælt.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt. § 2 kan dog muligvis også fortolkes som en beskyttelse mod forstyrrelser fra fx motorbådssejlsads eller andre rekreative aktiviteter.

§ 2. På vildtreservatet er det forbudt uden Jagtrådets tilladelse at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage pattedyr eller fugle.

Stk. 2. På vildtreservatets vandområde er færdsel med ladet skydevåben forbudt.

Jf. Bekendtgørelse om Bekendtgørelse om Fredericia Vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 14001 af 23/09/1974):

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=48907>

Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne.

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 32 % af den del af Lillebælt, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.5). Yderligere 33 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen (Figur 4.5).

Optællinger: Der er ikke gennemført overvågning af reservatet af NST i projektperioden 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014), men området blev overvåget hver måned januar-april og august-december i 1991-2001 af Reservatsektionen. Der findes flere lokaliteter i DOFbasen, fra den del af Lillebælt, som ligger i reservatet, der kan udtrækkes data fra. Det drejer sig om "Lillebælt, Gl. Lillebæltsbro" (Lokalitetsnr. 607801), "Lillebælt (Snævringen)" (445010), "Lillebælt, Ny Lillebæltsbro" (607802), "Strib" (445407), "Sanddal" (607494), "Fredericia Oliehavn" (607518) og "Fredericia Havn" (607501).

Antal: Hverken optællingerne i reservatet fra årene 1991-2001 (Tabel 4.5.1) eller de nyere data fra DOFbasen (Tabel 4.5.2) indikerer at området er af national betydning for rastende vandfugle.

Samlet vurdering: Når der ikke er is er området næppe en særlig vigtig rasteplass for nogen arter, da der både er dybt og meget strømfyldt i Snævringen. Det gør at fugle som forsøger at gøre ophold sandsynligvis ofte vil bruge mere energi på at svømme, end de kan nå at indtage ved fouragering, hvorfor de vælger at opholde sig i andre mindre dybe og strømpåvirkede dele af Lillebælt. Dette forhold gør også at området er uegnet som fældeplads for vandfugle. DCE har heller ikke kendskab til forekomster af ynglende terner eller andre forstyrrelses-følsomme kysttilknyttede fuglearter.

Det skal dog understreges, at reservatet særligt i isvintre har været vigtigt, da det sikrede jagtfred for tusindtallige flokke af fx dykænder og alkefugle, der samledes i vågedannelser i Snævringen (Fog 1976, Jepsen m.fl. 1978).

Figur 4.5. Kort der viser udstrækningen af Fredericia vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er ikke forbud mod motorbådsjagt i denne del af Lillebælt.

Tabel 4.5.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i Fredericia Vildtreservat, jf. data fra Reservatsektionens overvågning i 1991-2001. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Toppet lappedykker						20			2	2	
Skarv *	20		10	20		80	40	60	30	35	25
Knopsvane *	30	40	65	10	20	20	23	27	30	21	31
Gravand *											4
Krikand *						50					
Gråand *	225	250	260	160	260	280	300	250	300	300	300
Troldand *						12			21	50	200
Ederfugl *	20	60			70	140		500	150	200	250
Dykand ubestemt						600					
Grønbenet rørhøne						30					
Blishøne						200	200	250	300	300	175

Tabel 4.5.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i Fredericia Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Lillebælt, Gl. Lillebæltsbro", "Lillebælt (Snævringen)", "Lillebælt, Ny Lillebæltsbro", "Strib", "Sanddal", "Fredericia Oliehavn" og "Fredericia Havn". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. Enkeltforekomster af vadefuglearter (antal under 5) er udeladt af pladshensyn.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rødstrubet lom *									3	
Lille lappedykker	8		14	12	5	5	7	8	9	11
Toppet lappedykker	1		3	2	3	3	1			
Skarv *	18	2	45	33	35	30	30	67	20	2
Fiskehejre						1			1	
Knopsvane *	2		25	3	2	3	13	10		
Sangsvane *			10		3		6			
Mørkbuget knortegås *			32				7			
Lysbuget knortegås *				43						
Pibeand *					38		1			
Knarand									2	
Krikand *			2							
Gråand *	2		150	60	61	110	15	2		
Taffeland				10	2	2				
Troldand *				120	36	180	25	4		
Ederfugl *	40	1		1	28	600	70	17	23	3
Sortand *	2	1					1			
Fløjlsand							17			
Hvinand *					34	4				
Stor skallesluger			3	2		1				
Vandrefalk										1
Grønbenet rørhøne				1	4	2	1			
Blishøne	1		16		41	26	5			
Vibe			250							
Sorthovedet Måge				1				1		
Dværgmåge									2	
Hættemåge	84		60	250	500	250	120	400	300	125
Stormmåge	1		50	100	120	100	250	40	30	4
Sildemåge			2	2	1	3	3		2	8
Middelhavssølvmåge				1						1
Sølvmåge	106	10	130	330	400	1400	530	240	250	55
Kaspisk Måge			1	1		1	1			
Svartbag	7	1	13	7	10	20	7	8	20	2
Ride				2	9					
Splitterne				12		14		3		2
Lomvie				1	7	1		1	3	6
Alk *				3	20		1	2	3	26
Lomvie/Alk				2						20
Søkonger *				1	1					

De nyere data fra 1991 og til i dag tyder dog ikke på, at selv middelstrengte vintre som 1995/96 og 2009/10 førte til antal af national betydning (jf. tabellerne nedenfor). Dvs. at det givetvis kun er i meget strenge vintre, egentlige isvintre, at området får særlig betydning, fordi der altid vil være våger i de dybe og strømfylde dele af Snævringen – men hvor jagt ikke vil kunne udøves pga. reglen om jagt fra is/iskant jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Konklusion: Overordnet set er reservatet ved Fredericia af mindre betydning i forhold til at sikre forstyrrelsesfrie områder for nationale ansvarsarter. Imidlertid kan dette billede ændre sig i forbindelse med særligt hårde vintre, hvor reservatet historisk set har huset nationalt betydende forekomster af vandfugle. I disse situationer vil det dog normalt ikke være muligt at udøve jagt, som ville kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke disse forekomster negativt.

En ophævelse af bekendtgørelsen, der muligvis vil kunne medføre en øget rekreativ aktivitet i reservatet, vil næppe have indvirkning på lokalitetens egnethed som raste, yngle- eller fældeplads betydende fugleforekomster. En eventuel ophævelse vil således alene kunne påvirke mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter.

Navn: Haderslev Fjord Vildtreservat	
Oprettet:	1973
Arealer:	
Marin (ha)	44
Land (ha)	0
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	44
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.6 Haderslev Fjord Vildtreservat

Reservatet: Byreservat der ligger inderst i Haderslev Fjord. Området er en smal lavvandet fjord med en sejlrende, og det meste af reservatet er omgivet af bymæssig bebyggelse (Haderslev og Starup).

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt. § 3 kan dog muligvis også fortolkes som en beskyttelse mod forstyrrelser fra fx motorbådssejlsads eller andre rekreative aktiviteter, der i så fald vil gælde hele året.

§ 3. På det i § 2, stk. 1, nævnte område er det forbudt at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage pattedyr og fugle.

Stk. 2. På det i § 2, stk. 1, nævnte område er færdsel med ladet skydevåben forbudt.

Jf. Bekendtgørelse om Haderslev Fjord Vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 940 af 27/06/2016):

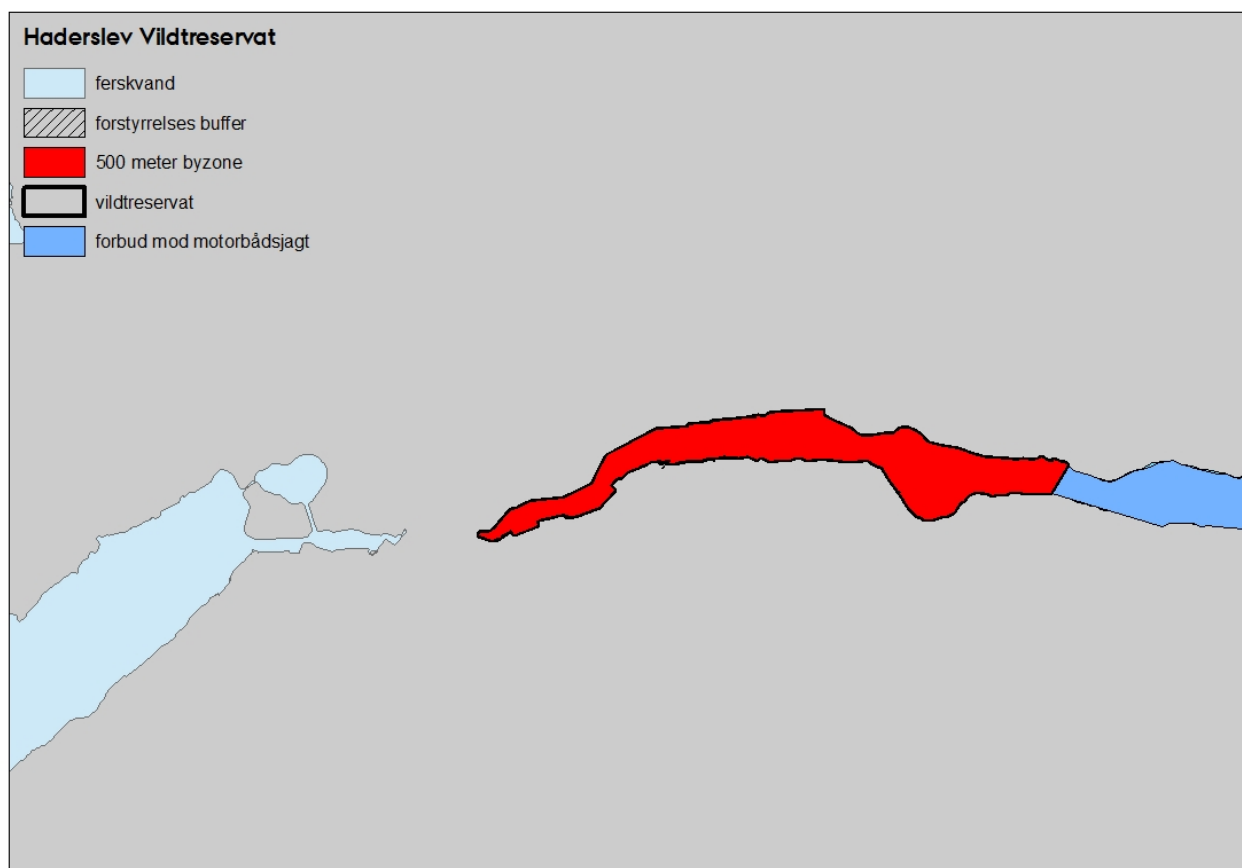
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=182098>

Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i hele Haderslev Fjord, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet, men udenfor 500 meter byzonen. Hele Haderslev reservat ligger indenfor denne zone (Figur 4.6). Byzonen omfatter også den bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen. En ophævelse af reservatet vil således ikke ændre på beskyttelsen i forhold til jagtudøvelse.

Optællinger: Reservatet blev ikke overvåget af NST i forbindelse med reservatovervågningen 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Fugle indrapporteret fra DOFbasens lokalitet "Haderslev Havn" (lokalitetsnr. 515420), må ligge i reservatet, da man ikke fra havnen vil kunne se udenfor dette (fordi fjorden knækker mod sydøst). Indrapporterede tal vil således repræsentere minimumforekomster. Observationer fra to andre lokaliteter kan ikke benyttes. Lokaliteten "Haderslev Fjord" (lokalitetsnr. 515330) har centerkoordinat langt øst for reservatet og dækker hele fjorden udenfor havneområdet. Lokaliteten "Haderslev" (lokalitetsnr. 515410) kan både repræsentere fugle talt øst for byen i reservatet eller vest for byen i Haderslev Dam. Det er dog begrænset, hvad der er indrapporteret af vandfugle fra reservatet i årene 2008-2017, hvilket indikerer, at det aktuelt er et relativt ubetydende lokalitet.

Antal: De foreliggende data indikerer, at der er tale om stærkt fluktuerende antal, men under alle omstændigheder generelt mindre forekomster af vandfugle på lokaliteten, hvis antal domineres af gråand, troldand og blishøne. Årlige maksima fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar fremviser ikke forekomster af nationale ansvarsarter af international eller national betydning (Tabel 4.6.1).

Figur 4.6. Kort der viser udstrækningen af Haderlev vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Hele reservatet omfattes af denne byzone. Der er derudover forbud mod motorbådsjagt i hele Haderslev Fjord. Det lyseblå område vest for reservatet viser Haderslev Dam.

Samlet vurdering: Det relativt store antal optællinger indrapporteret til DOF-basen (givetvis fordi der et af årene var en forekomst af den sjældne hjelm-skallesluger) giver mulighed for at give en forsigtig vurdering af reservatets status, idet der skal tages højde for, at antallene ikke repræsenterer tal fra hele reservatet. Der synes ikke at være sket væsentlige ændringer i antallet af svømme- og dykænder i reservatet, når man sammenligner de nyeste antal med omtalen af reservatet i Fog (1976) og Jepsen m.fl. (1978). Disse to kilder omtaler dog også forekomster af op til henholdsvis 100 og 150 knopsvaner, hvorfor antallet af denne art synes lavt i 2008-2017 sammenlignet med førhen. De aktuelt lave antal af blishøne kunne sammen med knopsvanernes fravær tyde på problemer med eutrofiering og manglende fødegrundlag i form af vandplanter. Da der oprindeligt er tale om et byreservat, behandler Søgaard (1985) ikke reservatet.

En ophævelse af reservatet vil, pga. reglen om forbud mod jagt på søterritoriet indenfor 500 meter fra byzone, ikke ændre på beskyttelsesniveauet i området, fsv. angår jagtudøvelse.

Der mangler kendskab til omfanget af rekreative aktiviteter i Haderslev Fjord og det er derfor uvist, hvorvidt disse påvirker udviklingen i fugleforekomsterne i efteråret. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omfanget af rekreativ forstyrrelse i yngle- og fældeperioden, hvor denne må antages at være størst, men der er næppe fugleforekomster af betydning, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter, hvis en ophævelse af bekendtgørelsen måtte medføre ændringer i denne regulering, jf. § 3 i bekendtgørelsen.

Tabel 4.6.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i reservatet Haderslev Fjord, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten "Haderslev Havn". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rødstrubet lom *		1								
Lille lappedykker	27	62	34	9	1	2		3	3	2
Toppet lappedykker		6	10	14						
Gråstrubet lappedykker *		1								
Skarv *	22	27	35	5	9	15	3	15	110	6
Fiskehejre								1	1	1
Knopsvane *	2	1	4	1					2	
Sangsvane *			5		18	11			10	
Pibeand *		1								
Knarand			1	2	2					
Krikand *	3	10	15	29	5	36		14	2	
Gråand *	160	236	375	720	81	95	5	62	9	2
Taffeland	14	33	35	83	17	4		3	14	
Troldand *	30	159	124	28	26	23		32	7	6
Bjergand									1	
Hvinand *	1	5	3	6	12	3		5	5	
Hjelmskallesluger			1							
Lille skallesluger		6	9	22		2			5	
Toppet skallesluger *						1				
Stor skallesluger			7	26		1			24	
Grønbenet rørhøne	1	1	6	2	4				3	5
Blishøne	180	254	184	90	170	8			6	
Mudderklire							1			
Sorthovedet Måge		1								
Hættemåge		80	30	92	100	699	4	82	100	17
Stormmåge		2		20		9				
Sølvmåge	10	24	21	75	7	41		18	19	
Svartbag		1		2				4	1	

Konklusion: Overordnet set er reservatet i Haderslev Fjord af mindre betydning i forhold til rastende, fældende og ynglende fugle. Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Navn: Augustenborg Vildtreservat	
Oprettet:	1956
Arealer:	
Marin (ha)	27
Land (ha)	20
Fersk (ha)	17
I alt (ha)	64
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.7 Augustenborg Vildtreservat

Reservatet: Byreservat der ligger inderst i Augustenborg Fjord. Lillehav, det nu ferske nor, der er den østligste del af reservatet, er afsondret fra fjorden ved en vejdamning med en sluse.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt i hele reservatet, samt fiskeri, færdsel og rørhøst i Lillehav:

§ 2. På de i § 1 under a, b og c nævnte områder forbydes det alle og enhver uden jagtrådets tilladelse at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe indfange eller forjage pattedyr eller fugle. Færdsel med ladt skydevåben er forbudt.

Stk.2. På det i § 1 under d nævnte område er jagt på svømme- og vadefugle uden jagtrådets tilladelse forbudt.

§ 3. For fiskeri, færdsel m.v. på det i § 1 under b nævnte område (Lillehav) fastsættes følgende bestemmelser:

1) ejeren må lade foretage opfiskning ved hjælp af våd og ruser i september og oktober måneder,

2) lystfiskeri med krog må udøves fra land fra søens vest- og nordside, fra nordsiden dog ikke længere mod øst end til østgrænsen af art.nr. 241,

3) alt andet fiskeri er forbudt,

4) udsætning af fiskeyngel uden jagtrådets tilladelse er forbudt,

5) høstning af tagrør, siv m.m. må af den dertil berettigede foretages efter 1. november; det høstede skal være fjernet fra sø og søbred inden den nærmest påfølgende 1. marts,

6) al anden færdsel (herunder badning og enhver form for sejldes) end den, der nødvendigt følger af de foran under pkt. 1), 2) og 5) fastsatte bestemmelser er forbudt; dog er skøjteløben og anden færdsel på is tilladt, og færdsel ad stien langs søens nordside (art.nr. 81) er fri.

Jf. Bekendtgørelse om Augustenborg vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 14001 af 22/06/1971):

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=48905>

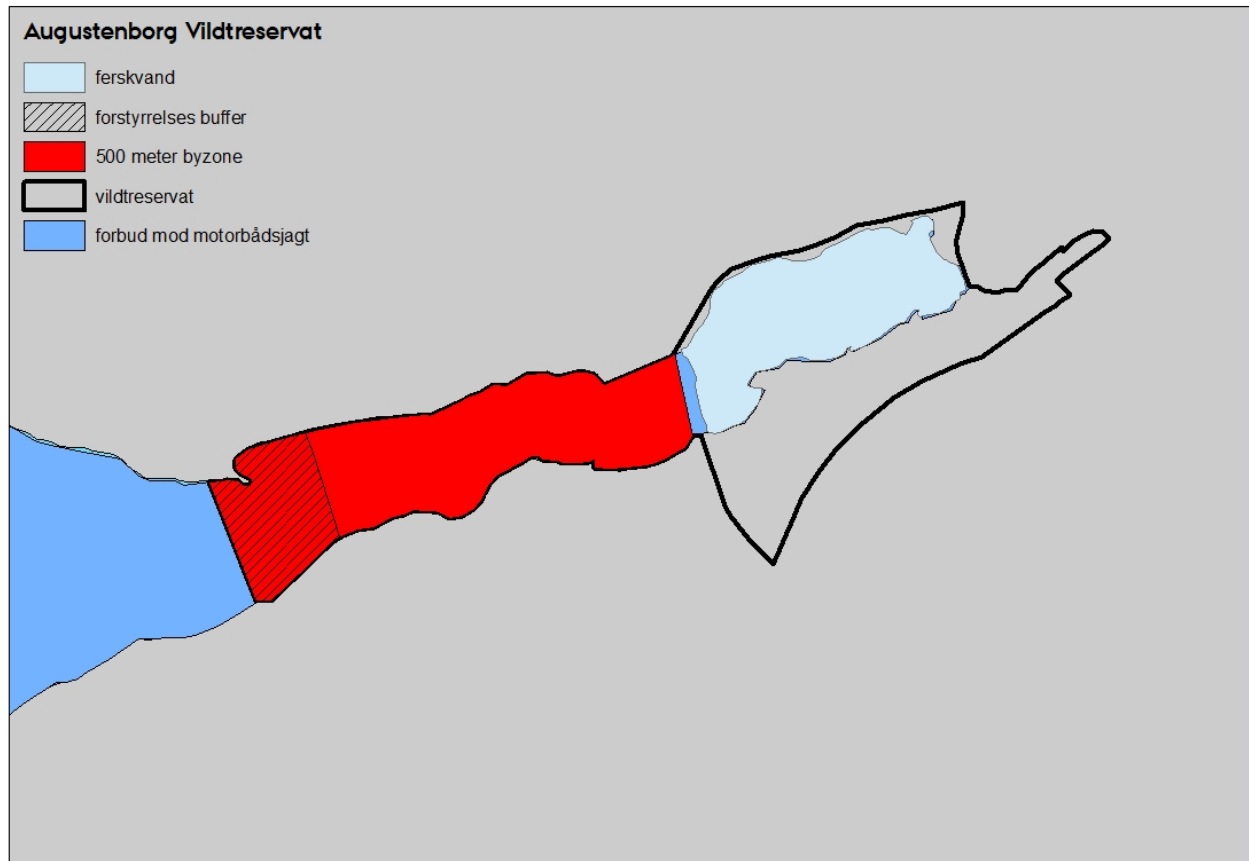
Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i hele Augustenborg Fjord, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtrejskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: Området administreres forskelligt i den østlige og vestlige del.

Lillehav administreres som ferskvand, hvorfor reglen om fri jagt på søterritoriet ikke er gældende, men til gengæld heller ikke 500 meter zone-reglen om forbud med jagt ved byzone, hvis reservatet ophæves. Derfor vil der, afhængigt af ejerforholdene og ejernes stillingtagen, potentielt kunne udøves jagt på dele af Lillehav.

Augustenborg Fjord er søterritorium. Hele den del af Augustenborg Fjord, der ligger i reservatet, ligger også indenfor 500 meter byzonen, hvorfor jagt ikke vil kunne udøves, men et bånd yderst ligger indenfor den bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen, svarende til 27 % af den nu jagtfredede del af Augustenborg Fjord (Figur 4.7).

En eventuel ophævelse af reservatet vil derudover betyde, at færdsels-, sejlad-, fiskeri- og rørhøst restriktioner ophæves.

Figur 4.7. Kort der viser udstrækningen af Augustenborg Vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i det 'røde' jagtfri område. Der er forbud mod motorbådsjagt i hele Augustenborg Fjord. Det lyseblå område inde i reservatet er søen Lillehav.

Optællinger: Der er ikke gennemført overvågning af reservatet af NST i projektperioden 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014), men området blev overvåget hver måned januar-april og august-december i 1991-2001 af Reservatsektionen. I DOFbasen kan der udtrækkes data fra "Lillehav, Augustenborg" (lokalitetsnr. 501300), den ferske del af reservatet og Augustenborg Havn (901985), den indre del af Augustenborg Fjord. Lokalteten "Augustenborg Fjord" (lokalitetsnr. 501900) ligger vest for reservatet, og tællinger herfra kan repræsentere fugle spredt over et langt større område udenfor reservatet.

Antal: Både data fra Reservatsektionens overvågning (Tabel 4.7.1) og DOFbasen fremviser næsten årlige forekomster af nationalt betydende antal af taffeland, som jf. DOFbasens fordeling især forekommer inde i Lillehav (Tabel 4.7.2 og 4.7.3).

Tabel 4.7.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i Augustenborg Vildtreservat, jf. data fra Reservatsektionens overvågning i 1991-2001. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Toppet skallesluger *			5			3					
Lille lappedykker	9			4	1						
Fiskehejre					8			4	11	26	29
Skarv *				1	1			1	13	5	
Knopsvane *	4		5	5	10	9	26	8	7	6	6
Bramgås					1						
Pibeand *	8				1						
Krikand *									1		2
Gråand *	170	90	95	120	176	136	185	152	112	75	117
Taffeland	155	80	235	280	330	125	80	183	200	110	58
Troldand *	250	515	635	870	750	350	75	353	155	165	57
Bjergand				50	20			2			
Hvinand *	30		35	1	1	2	2	5	6	18	4
Lille skallesluger				3	9		29		8		
Toppet lappedykker	1	5	3	4	4			2	3	1	3
Stor skallesluger		8	27	42	40	175	75	109	82	29	85
Grønbenet rørhøne						1					
Blishøne	75	90	35	15	7		4	3	1	4	2

Tabel 4.7.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i den indre del af Augustenborg Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten "Lillehav, Augustenborg". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker	1	1	1	1	3	2	2	4	5	5
Toppet lappedykker	4	6	11	8	3	4	1	1	1	1
Gråstrubet lappedykker*				1						
Skarv *	6	1	2	5	1	2	5	1	7	5
Fiskehejre	5	4	1	2		1	1		2	
Knopsvane *				2	2					
Grågås *	1		9			3		1		
Gravand *	2									
Krikand *									19	
Gråand *	100	45	32	54	27	14	25	43	75	62
Taffeland	77	90	215	107	81	11	16	31	102	24
Troldand *	220	550	560	120	241	95	175	14	250	60
Bjergand					6					
Ederfugl *		1								
Hvinand *	31	7	13	10	14	9	5	3	87	5
Lille skallesluger	6	5	3	4	3	5	1	1	5	1
Toppet skallesluger *	4	3		8		2			1	
Stor skallesluger	13	6	14	50	10	4	5	2	19	3
Blå kærhøg			1							
Grønbenet rørhøne		1								
Blishøne	35	13		40	3		10		5	
Strandskade			1							
Hættemåge	230	40	42	200	23	22	200	18	30	15
Stormmåge	80		40	20	16		7		3	
Sølvmåge	17	65	37	800	23	16	15	10	11	12
Svartbag	2		1	1	1	1	1		3	2
Ride				1						

Tabel 4.7.3. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i den ydre del af Augustenborg Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteten "Augustenborg Havn". Der er ikke noteret forekomst af Bilag 1 arter. Globalt rødlistede arter er fremhævet med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. Lokaliteten blev først oprettet i DOFbasen i 2016.

Artsnavn	2016	2017
Lille lappedykker	24	8
Toppet lappedykker	5	7
Skarv *	4	5
Fiskehejre	1	1
Knopsvane *	2	
Gråand *	20	65
Taffeland	15	25
Troldand	115	75
Hvinand *	15	15
Toppet skallesluger *		1
Stor skallesluger	33	11
Blishøne	21	8
Hættemåge	43	40
Sølvmåge	21	17
Svartbag	1	3

Samlet vurdering: De omtalte nyere tal fra DOFbasen tyder ikke på, at antallet af rastende vandfugle skulle være væsentligt forandret sammenlignet med det nyeste omfattende datamateriale indsamlet fra reservatovervågningen frem til 2001). Forekomsterne af vandfugle fra 1990'erne til i dag afviger heller ikke væsentligt fra antal omtalt af Fog (1976) og Jepsen m.fl. (1978). Da der oprindeligt er tale om et byreservat, behandler Søgaard (1985) ikke området i et selvstændigt opslag.

Lokaliteten fremviste i årene 1991-2001 næsten årlig nationalt betydende forekomst af den globalt rødlistede taffeland, og det kan ikke udelukkes, at mindre antal i de senere år jf. DOFbasen, skyldes ekstensiveret overvågning. Langt de fleste taffelænder synes at forekomme i Lillehav, hvor en eventuel ophævelse af reservatet vil kunne føre til jagt eller anden forstyrrende rekreativ aktivitet, som i dag også er reguleret. Det kan derfor ikke udelukkes at ophævelse af reservatet kan have en negativ effekt på en regelmæssig forekomst af national betydning for taffeland.

Konklusion: Overordnet set er Augustenborg Vildtreservat af mindre betydning i forhold til at sikre forstyrrelsesfrie områder for nationale ansvarsarter, men det er en nationalt vigtig rasteplass for den globalt rødlistede taffeland, hvis forekomst muligvis vil kunne blive påvirket af øget rekreativ aktivitet, herunder jagt, hvis reservatet ophæves.

Navn: Svendborg Vildtreservat	
Oprettet:	1952
Arealer:	
Marin (ha)	698
Land (ha)	0
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	698
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.8 Svendborg Vildtreservat

Reservatet: Byreservat der ligger mellem Sydfyn, Tåsinge og Thurø. Det omfatter Svendborg Sund på begge sider af broen, Thurø Sund og Thurø Bund og er dermed et vandområde med varierende dybder, med dybere strømpåvirkede render i sundene og lavvandede områder, specielt omkring Thurø.

Gældende reguleringer: Reservatet regulerer udøvelse af jagt. § 3 kan dog muligvis også fortolkes som en beskyttelse mod forstyrrelser fra fx motorbådssejlsads eller andre rekreative aktiviteter.

§ 3. Det er forbudt at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage pattedyr og fugle.

Stk.2. Færdsel med ladet skydevåben er forbudt.

Jf. Bekendtgørelse om Bekendtgørelse om Svendborg Vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 11071 af 15/11/1999):

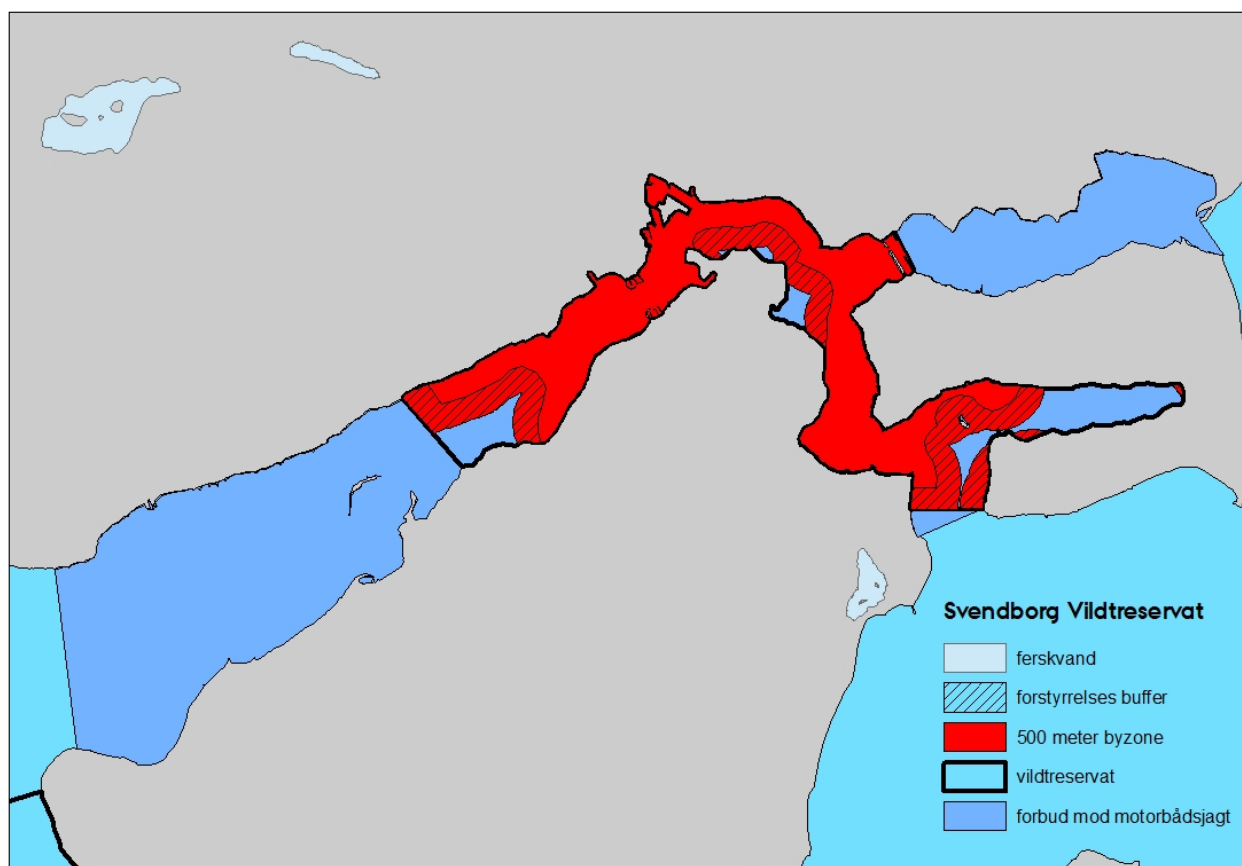
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=12259>

Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne. Foruden reservatrestriktionerne er der forbud mod motorbådsjagt i et noget større område, der omfatter Svendborg Sund, Thurø Sund og Skårupøre Sund, jf. Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (Bekendtgørelse nr. 1652 af 19/12/2017).

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 17 % af den del af Svendborg Sund, Thurø Sund og Thurø Bund, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.8). Yderligere 26 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen (Figur 4.8). Det vil bl.a. betyde at jagt vil kunne udøves i den indre halvdel af Thurø Bund, samt, afhængigt ejernes stillingtagen, fra øen Kidholm i samme område.

Optællinger: Der er ikke gennemført overvågning af reservatet af NST i projektperioden 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014), men området blev overvåget hver måned januar-april og august-december i 1991-2001 af Reservatsektionen. I DOFbasen kan der udtrækkes data fra "Svendborgsund (Bro-Mårøde)" (lokalitetsnr. 479211; udgør den del af Svendborgsund, der ligger øst for broen samt den nordlige halvdel af Thurø Sund), "Thurø Sund/Pilekrogen" (lokalitetsnr. 479212; den sydlige halvdel af Thurø Sund) samt "Thurø Bund" (lokalitetsnr. 479310). Lokaliteten "Svendborgsund (Lehnskov-Bro)" (lokalitetsnr. 479210) omfatter et areal, der er tre gange større end den del af reservatet, der ligger vest for Svendborgsundbroen, og tal herfra kan ikke med sikkerhed henføres til reservatet.

Antal: Både data fra Reservatsektionens overvågning og DOFbasen fremviser regelmæssige forekomster af nationalt betydende antal af taffeland, og hvor flere af disse ofte er sammenfaldende med større, og til tider nationalt betydende, forekomster af troldand (Tabel 4.8.1 og 4.8.2). Reservatsektionens overvågning viser også årlige forekomster af gråand, regelmæssige forekomster af knopsvane og enkeltforekomster af toppet skallesluger, der er nationalt betydende, men som dog ikke ses i DOFbasens nyere materiale. Hvorvidt det skyldes manglende forekomst eller indrapportering er uafklaret.

Figur 4.8. Kort der viser udstrækningen af Svendborg vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er forbud mod motorbådsjagt i hele Svendborg Sund og Skårup Sund. Den største sø øverst til venstre i kortet er Hvidkilde Sø. Nederst til venstre ses nordøsthjørnet af Sydfynske Øhav vildtreservat.

Reservatsektionens tællinger angiver kun en total for hele reservatet. Det er i modsætning til DOFbasens, der ikke er altomfattende, men til gengæld giver en vis opløsning af data. Heraf fremgår det, at de større forekomster af taffel- og troldand er fra Thurø Bund, der ser ud til at være en vigtig rasteplass for arterne, især i perioder hvor søerne på Sydfyn fryser til, da de største antal for begge arter er fra de kolde vintre 2009/10 og 2010/11.

Samlet vurdering: Det er svært at vurdere, om antallet af rastende vandfugle i området er faldende, eller om der blot er tale om en ekstensiveret overvågning. Tællingerne Reservatsektionen gennemførte repræsenterede en total optælling af hele reservatet, hvorimod de data der foreligger i DOFbasen typisk kun indeholder tal fra en enkelt af de fire lokaliteter, der helt eller delvist indgår i reservatet.

Desuagtet er der stadig, omend ikke årligt, nationalt betydende forekomster af flere nationale ansvarsarter og den globalt rødlistede art taffeland. Både taffeland og troldand synes at forekomme i større antal i kolde vintre, og området kan således virke som alternativ rasteplass for de to arter som ofte forekommer i større antal i flere af søerne på Sydfyn (fx Holm m.fl. 2018), herunder Hvidkilde Sø umiddelbart nord for Svendborg (se figur 4.7). Det tyder således på, at reservatet fungerer som et isfrit refugium i hårde vintre og dermed bidrager til beskyttelse mod jagt på flere nationale ansvarsarter og rødlistede arter i regionen i sådanne vejsituationer.

Tabel 4.8.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i Svendborg Vildtreservat, jf. data fra Reservatsektionens overvågning i 1991-2001. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Lille lappedykker	302	364	180	249	368	119	110	129	165	98	218
Toppet lappedykker						1	4				2
Skarv *	160	233	319	127	392	286	368	254	299	459	233
Fiskehejre	177	141	200	182	138	82	28	75	38	47	30
Knopsvane *	720	960	802	384	187	92	190	252	282	259	134
Sangsvane *	5	6	12	4		30	12	6			
Grågås *								2			
Bramgås						250					
Mørkbuget knortegås *	62		21	2	21	164	23	46			
Gravand *	8	6	6	7	8	2	11	13	11	3	4
Pibeand *					6	16					
Krikand *	117	185	74	28	188			31	35	46	
Gråand *	2145	2275	2330	2095	1915	1985	2225	1807	2305	2102	1780
Taffeland	250			8	175	150	185	68	58	6	6
Troldand *	2050	825	1350	675	3000	343	402	230	390	17	23
Bjergand			250		1						
Ederfugl *		3	8			9	47	6	14	36	
Hvinand *	242	295	132	57	36	31	40	70	40	52	24
Lille skallesluger			8				1				
Toppet skallesluger *	360	393	550	366	345	273	192	307	361	237	249
Stor skallesluger	17	15	14	36	65	24	43	5	83	8	3
Grønbenet rørhøne					4	3	1				2
Blishøne	2500	2450	2685	1870	2135	2045	1840	1810	1900	1621	1285
Strandskade		10	10	9	10	6	7	4	7	56	5
Vibe	25		6	12		48	18			12	
Hjejle *										46	
Strandhjejle										56	
Almindelig ryle *							3			90	
Storspove										48	
Stor kobbersneppe										4	
Rødben								1		26	

Der mangler konkret kendskab til omfanget af rekreative aktiviteter i Svendborg Sund – området, men der er megen rekreativ sejlads i området. Fx ses i forbindelse med NOVANA-programmets regelmæssige overvågning af det Sydfynske Øhav, som DCE udfører fra fly, altid flere både i den del af sundet, der ligger vest for Svendborgsundbroen (forfatterens egne observationer, der flyves ikke i den vestlige del af reservatet). Det kan derfor ikke udelukkes, at de lavere antal, der synes at forekomme i de senere år, kan være påvirket heraf.

Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omfanget af rekreativ forstyrrelse, fx sejlads, i yngle- og fældeperioden, hvor denne må antages at være størst men der er næppe fugleforekomster af betydning, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter, hvis en ophævelse af bekendtgørelsen måtte medføre ændringer i denne regulering, jf. § 3 i bekendtgørelsen.

Tabel 4.8.2. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende Svendborg Vildtreservat, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Svendborgsund (Bro-Mårodd)", "Thurø-sund/Pilekrogen" og "Thurø Bund". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker	151	177	98	17	26	39	10	10	45	22
Toppet lappedykker		2	1	1				2		
Skarv *	400		42				220	160	200	
Fiskehejre		1	2	4		2	1	4	3	
Knopsvane *	13	25	16	6	4	9	18			2
Sangsvane *			18							95
Grågås *									17	22
Mørkbuget knortegås *		65								
Gravand *	1	5	5							2
Pibeand *	23	98	38	24	18					
Knarand		2								
Krikand *	48	98	37	28	6	1	16		20	
Gråand *	40		40		15	50		50	23	
Taffeland		350	610						240	1
Troldand *	27	370	1040	13	7			12	220	33
Bjergand	1	2	6							
Ederfugl *	20	6	30					5		
Sortand *		1								
Hvinand *	20	28	40	72	41	33	25	26	55	23
Lille skallesluger		5	45							
Toppet skallesluger *	23	40	30	50	30	13	20	45	50	118
Stor skallesluger			12							
Havørn				1						
Blå kærhøg		1							1	
Fiskeørn										1
Vandrikse			1						1	
Grønbenet rørhøne						1				
Blishøne	500	580	400	90	475	660	190	2		10
Strandskade		1						1		
Vibe				24						
Dobbeltbekkasin	1							2	2	
Skovsneppe		1								
Rødben								1		
Hvidklire	3			2		1				
Svaleklire									1	
Hættemåge									30	
Svartbag			4							
Splitterne		2								2
Alk *								1		

Der er således ikke noget der tyder på, at der er fældefugleforekomster af betydning, da der ved 10 optællinger udført i august 1991-2000, højst er optalt 50 knopsvaner og normalt betydeligt færre (Reservatsektionens data). Størstedelen af reservatet er givetvis for dybt og for meget påvirket af strøm og sejlads, til at kunne fungere som fældeplads for svaner.

Der foreligger ikke oplysninger om betydende yngleforekomster af fx Bilag 1 arter på Kidholm ved Thurø, men øen har dog været yngleplads for fx sølv- og stormmåger (Nielsen 1997b).

Konklusion: Overordnet set er Svendborg vildtreservat antalsmæssigt det mest betydende reservat for overvintrende vandfugle blandt de 11 reservater, der behandles i rapporten, med hyppig forekomst af nationalt betydende antal af flere nationale ansvarsarter og den globalt rødlistede taffeland, især i kuldeperioder.

Der er således ingen tvivl om, at jagtudøvelse i forbindelse med kuldeperioder potentielt vil kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke disse forekomster negativt. Det bør dog nævnes, at der i takt med, at vintrene bliver mildere på grund af klimaændringer, må forventes at arternes afhængighed af isfrie refugier gradvist mindskes (se uddybning under Vejle Inderfjord, ovenfor).

En ophævelse af bekendtgørelsen, der muligvis vil kunne medføre en øget rekreativ aktivitet i reservatet gennem hele året, vil næppe have indvirkning på lokalitetens egnethed som yngle- eller fældeplads. Det vil således alene være mindre, lokale forekomster, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter.

Navn: Kalundborg	
Oprettet:	1942
Arealer:	
Marin (ha)	409
Land (ha)	19
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	428
Reservattype:	T
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.9 Kalundborg Vildtreservat

Reservatet: Byreservat som omfatter den inderste del af Kalundborg Fjord, herunder hele havneområdet samt Gisseløre.

Gældende reguleringer: Der er flg. reguleringer af jagt og færdsel i reservatet:

§ 3. På vildtreservatets område er det forbudt at udøve jagt på eller på anden måde at ombringe, indfange eller forjage pattedyr og fugle.

§ 4. På vildtreservatets område er færdsel med ladet skydevåben forbudt.

§ 5. Det er forbudt at medtage hunde ved færdsel på vildtreservatets landareal.

Jf. Bekendtgørelse om Kalundborg Vildtreservat (Bekendtgørelse nr. 14007 af 04/11/1994):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=48987>

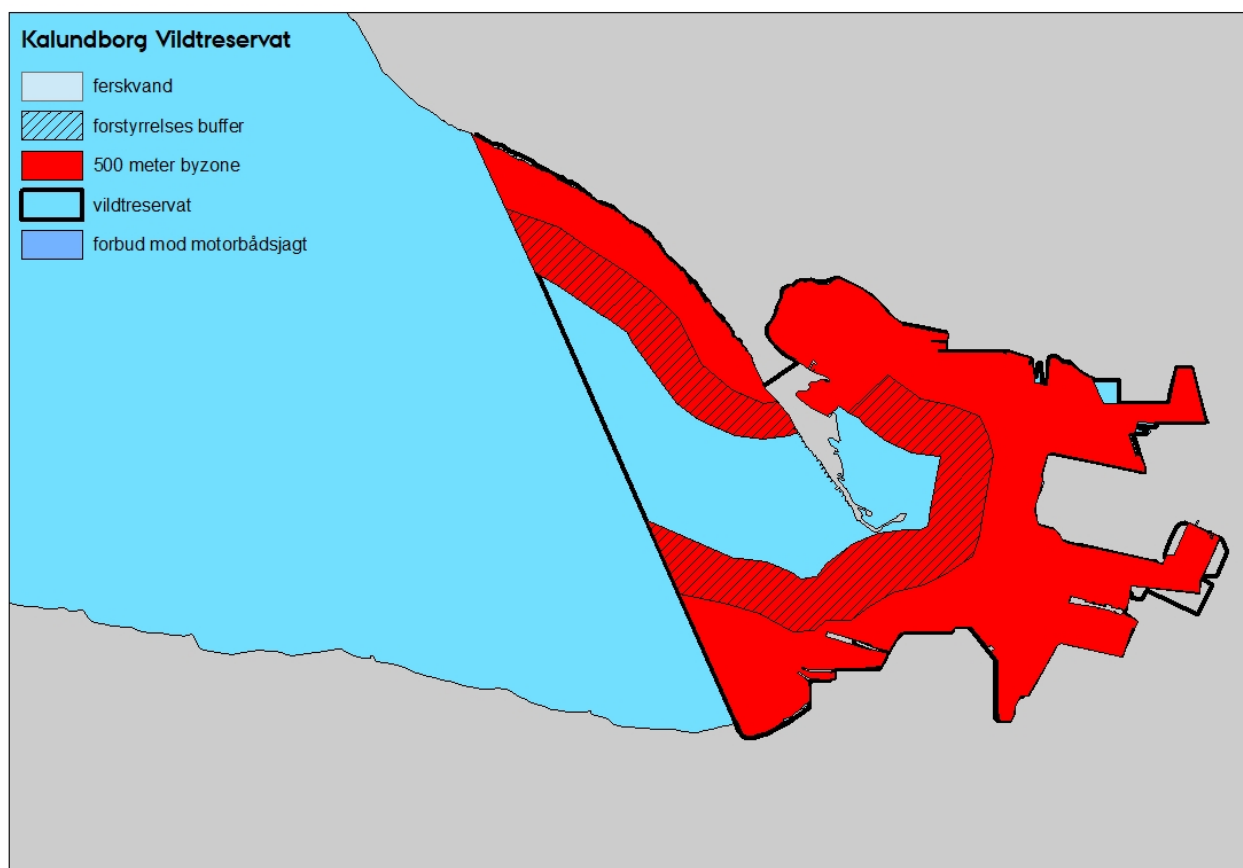
Hele reservatet ligger udenfor fuglebeskyttelsesområderne.

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet vil betyde, at der vil kunne udøves jagt på de dele af reservatet, der ligger på søterritoriet men udenfor 500 meter byzonen, svarende til 23 % af den del af Kalundborg Fjord, der i dag er omfattet af reservatet (Figur 4.9). Yderligere 24 % ligger indenfor en bufferzone på 250 meter, der potentielt vil kunne forstyrres, hvis der udøves jagt i området der ligger udenfor byzonen (Figur 4.9). Hvorvidt der vil kunne udøves jagt fra land på Gisseløre vides ikke, men det vil være muligt fx at lufte hunde på området.

Optællinger: Reservatet blev ikke overvåget af NST i forbindelse med reservatovervågningen 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Fugle indrapporteret fra DOFbasens lokalitet "Kalundborg Havn" (lokalitetsnr. 323030), "Kalundborg Vesthavn" (902505) og "Gisseløre" (323035) ligger uden tvivl i reservatet, hvorimod lokaliteten "Kalundborg Fjord" (323015) har centerkoordinat langt vest for reservatet, og indrapporterede tal således omfatter et meget større udefineret område, hvorfor data herfra ikke er medtaget. Det er dog begrænset, hvad der er indrapporteret af vandfugle fra reservatet i årene 2008-2017, hvilket indikerer, at det aktuelt er et relativt ubetydende lokalitet.

Antal: De foreliggende data viser, at der er tale om stærkt fluktuerende antal, men under alle omstændigheder generelt mindre forekomster af vandfugle på lokaliteten, hvis antal domineres af gråand, troldand og måger. Årlige maksima fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar fremviser ikke forekomster af ansvarsarter af international eller national betydning (Tabel 4.9.1).

Samlet vurdering: Den aktuelle status for reservatet er svær at bedømme på grund af de begrænsede nyere data. Sammenlignet med tidligere angivelser af antal fra 1965/66-1977/78 (Jepsen m.fl. 1978) er der både tale om lave antal og en mindre artsdiversitet. De nævnte lavere antal i de senere år kan enten skyldes manglende systematisk overvågning, eller at en nedgang i antal i 1970'erne, som omtales af Jepsen m.fl. (1978), er fortsat. Sammenlignet med den gang er der i de senere år noteret meget lavere antal af fx knopsvane, pibeand og blishøne, hvilket kunne indikere eutrofierings-problemer i reservatet. Da der oprindeligt er tale om et byreservat, behandler Søgaard (1985) ikke området i et selvstændigt opslag.

Figur 4.9. Kort der viser udstrækningen af Kalundborg vildtreservat (fed linje). Med rød angives områder, hvor jagt ikke vil være tilladt på søterritoriet pga. 500 meter byzone reglen, hvis reservatet blev ophævet. Med skravering angives en bufferzone på 250 meter, hvor eventuel jagtudøvelse vil kunne forstyrre fugle inde i de 'røde' jagtfrie områder. Der er ikke forbud mod motorbådsjagt i Kalundborg Fjord. .

En eventuel ophævelse af reservatbekendtgørelse vil tillade jagt i den centrale del af fjorden, hvilket potentielt vil kunne medføre en betydelig forstyrrelse i hele den indre del af fjorden. Som det fremgår af ovenstående gennemgang har Kalundborg kun ringe betydning for vandfugle, hvorfor jagtudøvelse ikke vil kunne have nogen negativ effekt på betydende forekomster af disse.

En eventuel ophævelse af reservatbekendtgørelse vil desuden tillade færdsel med hunde på Gisseløre, jf. § 5 i bekendtgørelsen. Det er vanskeligt at vurdere omfanget af denne rekreative forstyrrelse i yngleperioden, men da der ikke er ynglefugleforekomster af betydning på tangen, vil en ophævelse af bekendtgørelsen ikke have nogen negativ effekt.

Der mangler kendskab til omfanget af rekreative aktiviteter i Kalundborg Fjord og det er derfor uvist, hvorvidt disse påvirker udviklingen i fugleforekomsterne i efteråret. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omfanget af rekreativ forstyrrelse i yngle- og fældeperioden, hvor denne må antages at være størst, men der er næppe fugleforekomster af betydning, der vil kunne påvirkes af disse aktiviteter, hvis en ophævelse af bekendtgørelsen måtte medføre ændringer i denne regulering, jf. § 3 og 5 i bekendtgørelsen.

Tabel 4.9.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle registeret som rastende eller fouragerende i reservatet Kalundborg, jf. data i DOFbasen 2008-2017 fra lokaliteterne "Kalundborg Havn", "Kalundborg Vesthavn" og "Gisseløre". Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten. Der indgår også tal fra NOVANA midvinter flytælling 2016 i tabellen.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rødstrubet lom *	1									
Sortstrubet lom				1						
Lille lappedykker	32	33	27	7	13	6	9	11		
Toppet lappedykker					1	1	2	1		
Skarv *			20	29	14	50	51	52		17
Fiskehejre						1				
Knopsvane *		3	3	11	9	19	11	5		20
Sangsvane *					6					
Mørkbuget knortegås *						22				
Gravand *				8	2					
Mandarinand							1			
Pibeand *				5				2		
Krikand *	3	1								
Gråand *	14	45	110	1225	18	75	16	41		17
Taffeland			32	30		4				
Troldand *	5	135	2500	400		480	23		1400	
Bjergand			1			3				
Ederfugl *	5	80	135	20	56	50	650	800	15	300
Havlit								1		
Fløjlsand				4						
Hvinand *	1	10		50	70	85	45	32		8
Lille skallesluger				4		5	2	2		
Toppet skallesluger *			2	25		1	4	2	2	3
Stor skallesluger		1	3	6	1	41	2	2		2
Grønbenet rørhøne	3		2							
Blishøne	2	125	300	250		200	54	80		100
Strandskade				2						
Almindelig ryle *			1			2				
Storspove				2						
Rødben	2		2	3	2	1	2	2		
Hvidklire							1			
Dværgmåge								1		
Hættemåge				15		25	125	125		110
Stormmåge				2		50	10	400		
Sølvmåge			125	220	130	50	1000	100	4	20
Kaspisk Måge							1	1		
Svartbag			1	7		1	5	9		3
Lomvie				1						

Konklusion: Overordnet set er reservatet i Kalundborg Fjord af lille betydning i forhold til rastende, fældende og ynglende fugle. Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

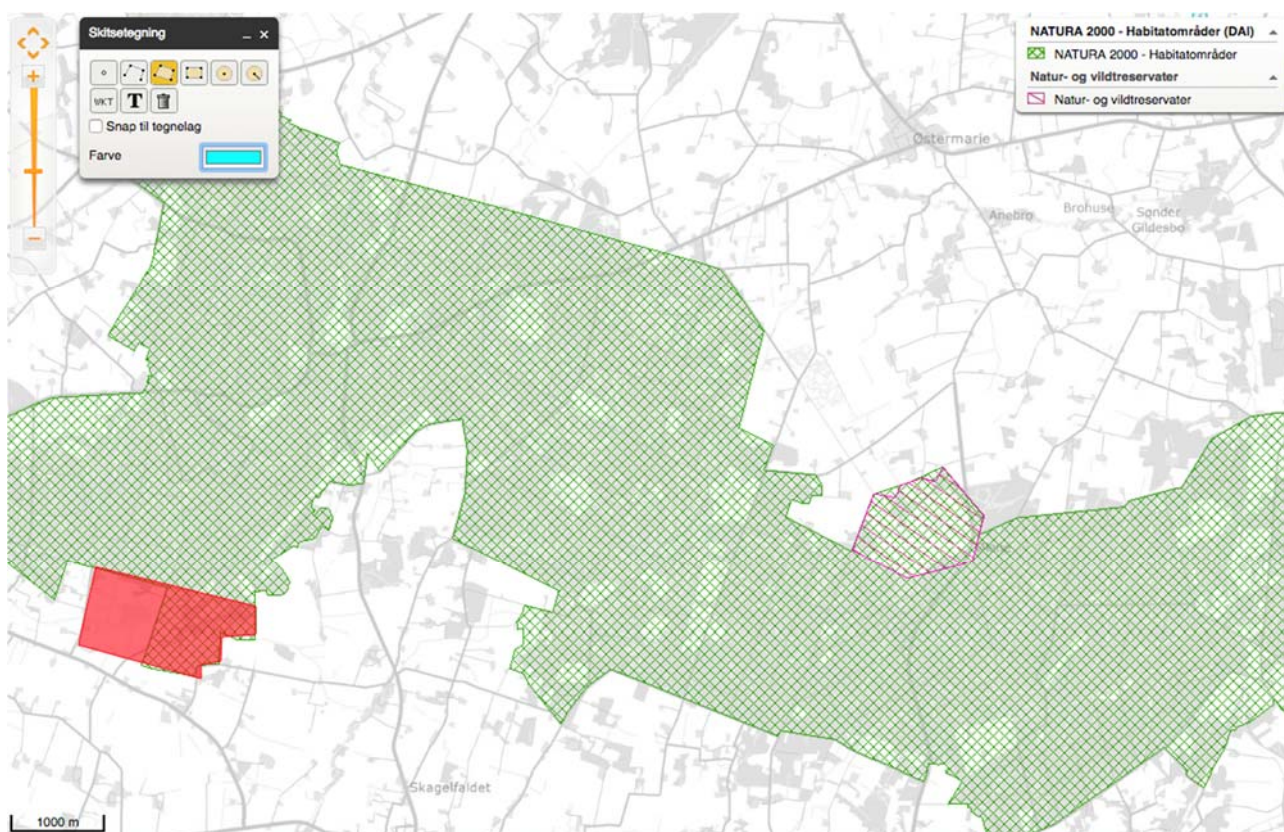
4.10 Ølene

Navn: Ølene	
Oprettet:	1942
Arealer:	
Marin (ha)	0
Land (ha)	102
Fersk (ha)	13
I alt (ha)	115
Reservattype:	T/Y
Lovgrundlag:	Jagt
JFK:	Nej
Fnr.	80
Ramsarnr.	-

Reservatet: Ølene, der er beliggende i Almindingen på Bornholm, er ikke formelt et reservat, da der ikke foreligger en bekendtgørelse, der udlægger området som natur- og /eller vildtreservat. Området er imidlertid omfattet af en fredningsbekendtgørelse fra 1942, som betyder, at området *de facto* har fungeret som et reservat siden den gang. Fredningen omfatter 115 ha mose og eng.

Gældende reguleringer: ”Det forbydes alle og enhver uden Reservatraadets Tilladelse at udøve Jagt eller paa anden Maade ombringe eller indfange Vildt eller indsamle Fugleæg paa det fredede Omraade, ligesom Færdsel med Skydevaaben eller Hund samme Sted er forbudt udenfor Veje og Stier, der er aabne for almindelig Færdsel. Paa den Del af det fredede Omraade, som tilhører Staten. er al Færdsel uden Reservatraadets Tilladelse forbudt”. jf. Bekendtgørelse om Fredning af Dyrelivet paa Ølene i Østermarie Kommune paa Bornholm (Bekendtgørelse nr. 220 af 19/05/1942). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=48219>

Hele reservatet ligger indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 80 Almindingen, der er udpeget som yngleområde for flere arter som alle har eller potentielt kan yngle ved Ølene, dvs. rørhøg, plettet rørvagtel, engsnarre, rødrygget tornskade og trane. For de øvrige fuglearter på udpegningsgrundlaget, dvs. hvepsevåge, rød glente, perleugle og sortspætte, egner Ølene sig ikke som yngleområde, selvom hvepsevåge og rød glente givetvis vil kunne fouragere i området. Ølene er desuden en del af habitatområde nr. 162, hvor damflagermus og bechsteins flagermus indgår i udpegningsgrundlaget.

Figur 4.10. Kort der viser den centrale del af fuglebeskyttelsesområde nr. 80 Almindingen på Bornholm, beliggenheden af Ølene reservat (skraveret polygon) samt området omkring Udkæret/Vallensgård Mose (rødt polygon). De to moseområder er ynglepladser samt Bornholms to vigtigste og nationalt betydende rastepladser for trane.

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet, der både regulerer jagt og færdsel, vil potentielt kunne betyde en øget færdsel og / eller jagt i områder, der hidtil har ligget uforstyrrede hen. Det gælder særligt for statsejede eller andre offentligt ejede arealer, hvor der i henhold til Naturbeskyttelsesloven er relativt få restriktioner på færdsel i skove og udyrkede arealer.

Optællinger: Området blev overvåget en gang månedligt fra august til november i forbindelse med reservatovervågningen 2008-2010 (Clausen m.fl. 2014). Derudover viser et databaseudtræk fra DOFbasen fra 2008-2017, at området er en hyppigt besøgt fuglelokalitet med mange observationer indrapporteret.

Antal: De foreliggende data viser, at der er tale om stærkt fluktuerende antal, men under alle omstændigheder generelt mindre forekomster af vandfugle på lokaliteten, hvis antal domineres af grågås og gråand. Årlige maksima fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar fremviser ikke forekomster af ansvarsarter af international eller national betydning (Tabel 4.10.1). Men der ses regelmæssigt flere Bilag 1 arter, herunder en stigende forekomst af sølvhejre, flere arter af rovfugle samt trane.

Ølene er i den forbindelse en kendt yngleplads for trane, som indgår i udpegningsgrundlaget, og utvivlsomt en vigtig rasteplads for rastende flokke af traner både før og umiddelbart efter ynglesæsonen.

Clausen m.fl. (2014) omtalte Ølene som Danmarks næstvigtigste rasteplads for trane i de regelmæssigt overvågede reservater 2008-2010. En simpel analyse af forekomster af rastende og fouragerende flokke af traner baseret på et opdateret udtræk fra DOFbasen (2008-2017) for hele landet indikerer, at Ølene stadig er i top-10 som regelmæssig rasteplads for arten. På Bornholm har der i de senere år været flere traner ved Udkæret og Vallensgårdsmosen i den sydlige del af Almindingen, men det vides ikke i hvilket omfang det er de samme fugle, der alternerer mellem de to områder eller om der er tale om adskilte grupper af fugle. Der ses hyppigt flokke på mere end 40 fugle allerede i august, hvilket må dreje sig om lokale ynglefugle med afkom, da sydtrækket af fugle fra nordligere yngleområder typisk først begynder fra midten af september eller senere (jf. data fra Falsterbo) (se forsidefoto og omtalen af dette på databladet).

Samlet vurdering: Det er et lille og velfungerende reservat af national betydning for trane og regional betydning for vandfugle generelt, da der kun findes få egnede habitater for denne artsgruppe på Bornholm, når man ser bort fra marine arter.

Rødrygget tornskade yngler på kanten af Ølene (DOFbasen) og fouragerer i selve reservatet, men er tilsyneladende robust overfor menneskelig forstyrrelse (Sell m.fl. 2013), hvorfor en øget færdsel, som det fx er kendt fra Mols Bjerge næppe vil have en negativ påvirkning af bestanden.

Tabel 4.10.1. Årlige maksimumforekomster fra jagtsæsonen 1. september – 31. januar af vandfugle og Bilag 1 arter af rovfugle registeret som rastende eller fouragerende i reservatet Ølene, jf. data fra reservatovervågningen 2008-2010 og data i DOFbasen 2008-2017. Enkeltforekomster af vadefugle og måger er udeladt af pladshensyn. Bilag 1 arter er fremhævet med **fed (sort)** og globalt rødlistede arter med **fed (rød)**. * angiver at arten er national ansvarsart jf. gullisten.

Artsnavn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lille lappedykker						2	5	1	1	1
Rørdrum									1	
Sølvhejre					2		2	1	2	5
Fiskehejre	2	3	3	2	1		3	3	1	
Knopsvane *	5	2		6	14	2	9	4	3	5
Pibesvane *				2						
Sangsvane *	2			28	35	1	6	4	26	11
Sædgås *	30	15								
Grågås *	600	76	21	106	54	280	150	6	10	2
Bramgås			1							
Pibeand *	19	2	13	15	25	36	12	9		37
Knarand			4			3				
Krikand *	12	22	5	2	3	6	100	32		110
Gråand *	200	219	55	110	300	75	52	400	110	80
Spidsand *							1			
Atlingand										2
Skeand	2	1	1		1					
Taffeland					1					
Troldand *	7		1	8		1		2	13	
Hvinand *	2									
Lille skallesluger							1			
Stor skallesluger						1				
Rød Glente						1	1	2	1	1
Havørn	1	2			1		3	2	3	3
Rørhøg	3	7	4	3	7	3	4	4	10	10
Blå kærhøg	4	4	3	3	4	3	5	5	4	3
Hedehøg						1				
Fiskeørn			1		2		1			1
Vandrefalk	1	1	1	1	1		1	1	1	
Vandrikse					2	1	1	1	2	2
Grønbenet rørhøne		1								
Blishøne	2		6		1	1			2	6
Trane	43	8	36	8	23	8	46	10	6	15
Vibe	70		12				11	41		28

Undersøgelser af rørhøg i yngletiden viser, at de placerer reden i en vis afstand fra landsiden (7-52 m) og tilsvarende fra vandsiden (15-47 m), sandsynligvis for at formindske risikoen for prædatorer, som fx ræv, der kommer fra landsiden (Ruddock & Whitfield 2007). Sammenligning af yngleresultater fra reder med og uden menneskelig forstyrrelse viser ingen påvirkning af ungerne overlevelse, men at deres ernæringsstilstand er dårligere i reder med menneskelig forstyrrelse. Der er således ingen tvivl om at en øget færdsel i nærheden af rørhøgenes yngleterritorier vil kunne have en negativ påvirkning af den lokale ynglebestand. I Ølene vil der dog næppe forekomme regelmæssig færdsel i de våde, centrale dele i yngleperioden.

Tabel 4.10.2. Månedlige maksimumforekomster af trane i reservatet Ølene, jf. data fra reservatovervågningen 2008-2010 og data i DOFbasen 2008-2017.

Måned	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	3									
2	3				1		3	3	4	1
3	5	4	6	8	4	1	26	8	11	6
4	3	10	5	4	21	17	13	8	14	25
5	7	8	6	4	4	5	9	5	3	7
6	2	2	2	2	6	2	3	2	4	
7	2	3	5	7	3	7	8	4	3	5
8	23	13	6	10	9	4	5	12	28	6
9	43	8	36	8	23	8	46	10	6	15
10	1					4	14			2
12							1			

Der mangler viden om betydningen af menneskelig forstyrrelse for engsnarre (Koffijberg & Schaffer 2006) og plettet rørvagt, men det må generelt antages, at forstyrrelsesniveauet i de fleste tilfælde vil være lavt i kernehabitaten, hvilket også må formodes at gælde i Ølene, hvis reservatet åbnes for færdsel.

Trane er generelt følsom over for forstyrrelse gennem hele året, men dette er særligt udpræget i perioden, hvor yngleparrene etablerer sig, i rugeperioden og indtil ungerne er flyvedygtige. Leito m.fl. (2005) påviste en negativ sammenhæng mellem menneskelig aktivitet og traners ynglesucces i Estland. De fleste yngleterritorier lå desuden i områder med lavt forstyrrelsesniveau, dvs. med en afstand på mere end 500 m til nærmeste bebyggelse/beboelse, vej eller sti. Tilsvarende fandt Franco m.fl. (2000), at ynglende traner i Portugal undgik områder med veje og beboelse. Der findes dog også eksempler på, at traner kan yngle forholdsvist tæt på fx veje, hvilket understreger, at arten kan have en vis tolerance over for menneskelig forstyrrelse.

Det gælder for alle ovennævnte arter, at der i forbindelse med en eventuel jagtudøvelse fra 16. maj-15. juli, hvor bukkejagten finder sted, vil kunne forekomme forstyrrelser, der potentielt kan påvirke ynglesuccesen i negativ retning. Denne vurdering er dog forbundet med stor usikkerhed på grund af det manglende kendskab til den eventuelle jagts udøvelse og omfang samt fuglenes fordeling i området. Der er dog ingen tvivl om, at en jæger der i en længere periode tager ophold nær et yngleterritorie for fx trane vil have en forstyrrende effekt, der kan påvirke ynglesuccesen negativt.

Trane er den eneste af ovennævnte arter, der i vidt omfang opholder sig i Ølene udenfor ynglesæsonen, hvor en eventuel jagtudøvelse vil finde sted fra 1. sept.- 31. jan. Der er næppe tvivl om at fx en drivjagt vil have en forstyrrende effekt af et omfang, der kan få rastende traner til at forlade området i en kortere eller længere periode. Uden kendskab til jagtens udøvelse, frekvens og omfang er det imidlertid vanskeligt at vurdere den samlede forstyrrelseseffekt.

Det er vanskeligt at vurdere omfanget og fordelingen af den samlede potentielle menneskelige forstyrrelse i Ølene, hvis reservatet åbnes for færdsel og jagt. Området, især de centrale, våde partier, er umiddelbart svært tilgængeligt, hvorfor der næppe vil forekomme regelmæssig færdsel i disse, men en

eventuel nedlæggelse af reservatet øger uden tvivl sandsynligheden for, at der vil kunne forekomme forstyrrelser fra besøgende gennem hele året og fra jagt i sæsonerne.

Bechsteins flagermus er tilknyttet ældre løvskov, hvor den også fouragerer, og er fx registreret på Almindingen. Ølene er derfor næppe af betydning for forekomsten af denne art. For damflagermus gælder, at der ikke foreligger nyere observationer og det er tvivlsomt, om den stadig findes i området (pers. medd. Morten Elmeros). Det vurderes derfor, at en eventuel ophævelse af reservatbekendtgørelsen ikke vil have en negativ effekt på disse to arter af flagermus.

Konklusion: Regelmæssig jagtudøvelse i vinterhalvåret vil potentielt kunne gøre Ølene uegnet som rasteplads for traner på et tidspunkt, hvor lokaliteten i dag er blandt de vigtigste i Danmark, ligesom færdsel i yngleperioden øger sandsynligheden for, at ynglende traner påvirkes negativt.

Navn: Tihøje og Vind Vildtreservat	
Oprettet:	1940 Tihøje 1946 Vind
Arealer:	
Marin (ha)	0
Land (ha)	676
Fersk (ha)	0
I alt (ha)	676
Reservattype:	H
Lovgrundlag:	Jagt/Natur
JFK:	Nej
Fnr.	-
Ramsarnr.	-

4.11 Tihøje og Vind Vildtreservat

Reservatet: Tihøje og Vind Hede Vildtreservat består af to separate hedearealer, der ligger ca. 8 km fra hinanden. Reservatet er oprindeligt udpeget af hensyn til ynglende urfugle, men i den nuværende bekendtgørelse omtales formålet som ”at beskytte Vind og Tihøje heder som levested for flora og fauna, herunder især som yngleområde for hede- og hedemosefugle”.

Gældende reguleringer: Bekendtgørelsen fastsætter flg. reservat-bestemmelser:

§ 3. Det er forbudt at medtage hunde.

Stk. 2. Opgravning af planter er forbudt.

Stk. 3. Tobaksrygning og brug af åben ild er forbudt.

Færdsel

§ 4. Færdsel er forbudt fra 1. marts til 30. juni. Den øvrige del af året er færdsel kun tilladt til fods.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for:

1) Færdsel på vejen fra Vind til Fuglsang Bro og Råstedvej (Vind Hede).

2) Færdsel på vejen mellem Røddinglund og Agerfeld (Tihøje).

3) Færdsel til fods og på cykel ad sporet fra Røddinglundvej syd om punkt 111 og ad stien fra Røddinglundvej til punkt 111 (Tihøje).

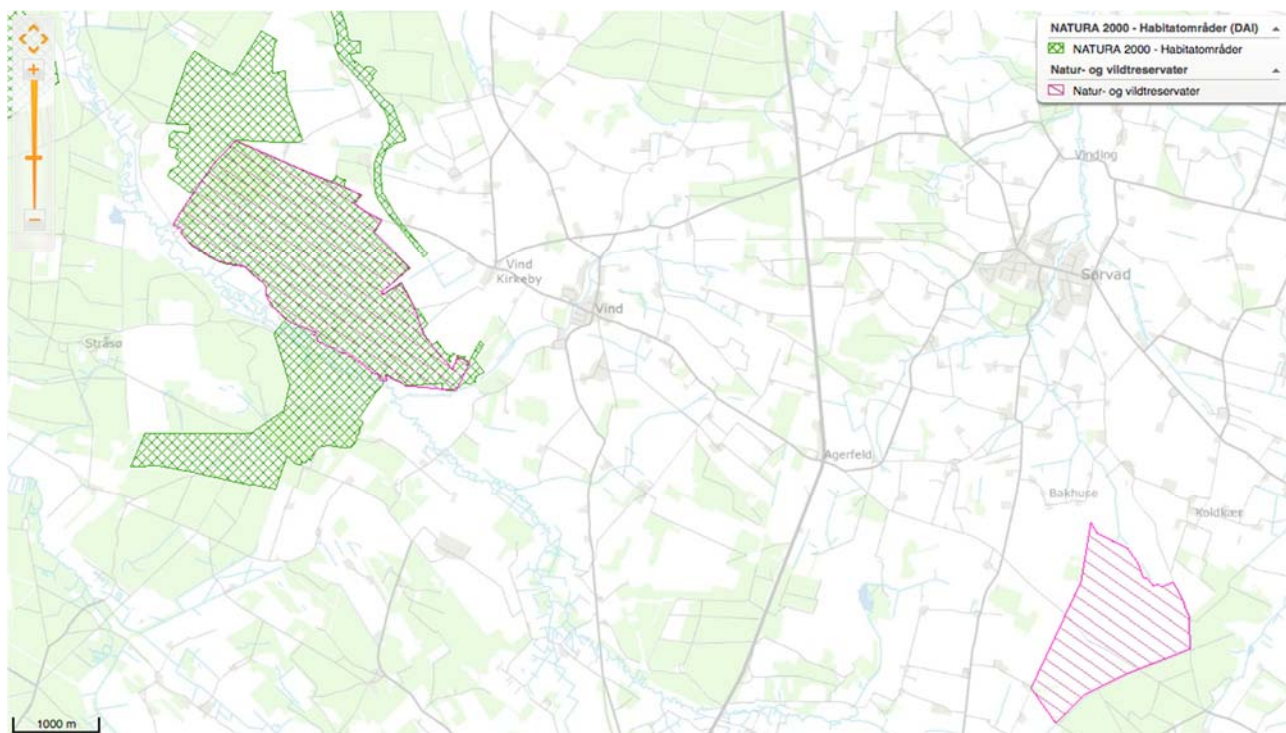
Jf. Bekendtgørelse om fredning og vildtreservat i Tihøje og Vind (Bekendtgørelse nr. 884 af 23/09/2001):

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=12528>

Den del af reservatet som udgøres af Vind Hede ligger indenfor habitatområde 57 (se figur 4.11), hvor odder er en del af udpegningsgrundlaget.

Reduceret beskyttelse ved eventuel ophævelse af reservatet: En ophævelse af reservatet, der både regulerer jagt og færdsel, vil potentielt kunne betyde en øget færdsel og/eller jagt i områder, der hidtil har ligget uforstyrrede hen. Det gælder særligt for statsejede eller andre offentligt ejede arealer, hvor der i henhold til Naturbeskyttelsesloven er relativt få restriktioner på færdsel i skove og udyrkede arealer.

Optællinger: Området var ikke omfattet af reservatovervågningen 1994-2001 og 2008-2010, der var fokuseret på reservater udpeget for rastende vandfugle (Clausen m.fl. 2004, 2014). Der foreligger en del observationer fra Vind Hede i DOFbasen fra 2008-2017 (395 observationer), hvorimod datagrundlaget for Tihøje Hede er meget begrænset (blot 29 observationer).

Figur 4.11. Kort der beliggenheden af de to dele af vildtreservatet ved Tihøje og Vind. Reservatpolygonet til højre er Tihøje Hede og det til venstre Vind Hede. Grøn skravering viser dele af habitatområde nr. 57, Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, som Vind Hede indgår i. Tihøje Hede er ikke omfattet af Natura 2000.

Antal: Urfuglen er erklæret uddød i Danmark (Nyegaard m.fl. 2014). De seneste forekomster fra reservatet er henholdsvis fra 1999, hvor en enlig fugl blev registreret på Tihøje Hede, og sæsonen 1996 med 2 spillende kokke og 2 høner på Vind Hede (Grell 1999, Nyegaard m.fl. 2014). De foreliggende data fra DOFbasen 2008-2017 indikerer, at der i 2015-2017 kan have ynglet et enkelt par traner på Vind Hede eller, at traner, der med sikkerhed yngler ved Nørre Vosborg hede, få km nordvest for Vind Hede, indimellem besøger Vind. Af andre Bilag 1 arter forekommer rødrygget tornskade næsten årligt, nogle år som sikre ynglefugle, hvorimod natravn og hedelærke kun er indrapporteret henholdsvis 2 og 1 af de 10 år. Rødrygget tornskade er den eneste Bilag 1 art, der er indrapporteret fra Tihøje Hede, med en enkelt observation af en enlig han i august måned, hvilket ikke nødvendigvis betyder at arten yngler i området.

Vurdering: Der er, bortset fra en mulig yngleforekomst af trane, ingen kendte fugleforekomster i de to hedeområder, der i dag begrunder et særligt behov for beskyttelse af områderne. Et enkelt par traner er af lokal betydning, da den nationale bestand i dag er så stor, at der skal 2-3 ynglepar til en nationalt betydende forekomst.

Det skal bemærkes, at Vind Hede ligger umiddelbart øst for Stråse Plantage, hvor Danmarks eneste ynglepar af ulve pt. findes (Sunde & Olsen 2018). Vind Hede ligger indenfor ulveparrets kernefourageringsområde, hvorimod der ikke foreligger sikre forekomster af ulv fra selve Tihøje Hede, men ulv er registreret i agerlandet i omegnen af Tihøje (Kent Olsen, pers. medd.). Der er derfor nogen sandsynlighed for at ulv også færdes på Tihøje. Forbuddet mod færdsel i hedeområderne bidrager i den forbindelse til at sikre ulv uforstyrrede fourageringsmuligheder.

Da der er tale om hedeområder er det vurderet, at en ophævelse af reservatbekendtgørelsen ikke vil kunne påvirke forekomsten af odder negativt, idet arten primært er knyttet til vandløb andre steder i NATURA 2000-området.

Konklusion: Overordnet set er Tihøje og Vind Hede Vildtreservat af mindre betydning i forhold til rastende og ynglende fugle. Færdsel i yngleperioden vil dog øge sandsynligheden for, at eventuelle ynglende traner påvirkes negativt. Herudover er det alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

5 Konklusion

I gennemgangen af de 11 behandlede reservater er det lagt til grund om områderne, ud fra sammensætningen af fuglesamfundet og fuglenes antal, er af international, national eller lokal betydning. Dernæst er det vurderet om antallet af de arter, som bidrager til denne betydning kan forventes at blive reduceret eller forsvinde, hvis reservatet ophæves.

Gennemgangen resulterer i, at:

Ølene er af national betydning som yngle- og rasteplads for Bilag 1 arten trane. Området er endvidere udpeget som internationalt beskyttelsesområde for arten. Trane er følsom over for forstyrrelser og det vurderes at en ophævelse af reservatet kan få en negativ indvirkning på artens udnyttelse af området.

Tihøje og Vind Vildtreservat udgjorde det sidste danske levested for urfugl, men den er nu uddød. Trane yngler muligvis i området, men forekomsten er i så fald af lokal betydning. Færdsel i yngleperioden vil dog øge sandsynligheden for, at eventuelle ynglende traner påvirkes negativt.

Svendborg er af regelmæssig national betydning for flere arter, og især i kolde vintre.

Vejle og Kolding er af uregelmæssig, men national betydning for den globalt rødlistede art taffeland især i kolde vintre. Jagtudøvelse i forbindelse med kuldeperioder vil potentielt vil kunne reducere lokaliteternes egnethed som isfrit refugium

Augustenborg er af regelmæssig national betydning for den globalt rødlistede art taffeland, hvis forekomst muligvis vil kunne blive påvirket af øget rekreativ aktivitet, herunder jagt, hvis reservatet ophæves.

Fredericia er af uregelmæssig betydning for nationale ansvarsarter, men deres antal er kun af national betydning i rigtige isvintre. I disse situationer vil det dog normalt ikke være muligt at udøve jagt, som ville kunne reducere lokalitetens egnethed som isfrit refugium og dermed påvirke disse forekomster negativt.

Struer, Hobro, Haderslev og Kalundborg er af lokal betydning for rastende vandfugle, hvor der for Struer er tale om en 'nedjustering' fra en tidligere national betydning (B-reservat). Det er således alene mindre, lokale forekomster af mere almindelige arter, der vil kunne påvirkes af en eventuel ophævelse af reservatet.

Bortset fra Ølene vurderes ingen af områderne at huse nationalt betydende antal af ynglende eller rastende Bilag 1 arter eller fældende fugle.

Bortset fra Ølene og Tihøje/Vind er ni af reservaterne byreservater. Det er en type reservater, der primært er oprettet for at undgå konflikter mellem jagtudøvelse og andre rekreative interesser i bynære områder (Jepsen 1981). På det tidspunkt hvor disse reservater blev oprettet, var der ikke indført en generel regel om, at jagt ikke måtte udøves på søterritoriet indenfor en afstand af 500 meter fra byzone.

Denne 500 meter regel er indført i dag, hvilket har den konsekvens at der ved en ophævelse af reservatbekendtgørelserne for byreservaterne, fortsat vil være et forbud mod jagtudøvelse i de dele af det oprindelige reservat, der ligger indenfor byzonen. Der vil derfor i alle tilfælde være tale om at reservatets funktion opretholdes på en vis del af det oprindelige areal.

For hvert reservat er det derfor beregnet, hvor stor en andel af søterritoriet, der i dag vil være beskyttet af 500 m byzone-reglen. Der er en betydelig forskel mellem områderne, pga. reservaternes og byernes afgrænsninger i landskabet. Haderslev Vildtreservat er således helt omfattet af byzone beskyttelsen, hvorimod 60% af reservaterne ved Hobro og Vejle Inderfjord vil kunne blive genstand for jagt på søterritoriet, uden reservatet. Derudover vil varierende andele af reservatet kunne blive forstyrret af jagten, så det (af jagt) reelt uforstyrrede areal er mellem 20 % og 100 %, afhængigt af hvilket reservat der er tale om (Tabel 5.1).

Tabel 5.1. Oversigt over hvor store andele af søterritoriet i byreservaterne, der kan blive jagtbare, forstyrret (bufferzone potentielt udsat for forstyrrelse, hvis der udøves jagt på søterritoriet) og uforstyrret (omfattet af 500 meter byzone og udenfor bufferzonen). Tabellen forholder sig kun til søterritoriet, og medtager således ikke arealer på land eller ferskvand, hvor dele af arealet, afhængigt af lodsejerønsker, vil kunne blive genstand for jagt.

Nr.	Reservat	%andel af søterritoriet		
		Jagtbare	Forstyrret	Uforstyrret
1	Struer	40%	26%	33%
2	Hobro	61%	19%	20%
3	Vejle Inderfjord	60%	20%	20%
4	Kolding	20%	34%	46%
5	Fredericia	32%	33%	34%
6	Haderslev	0%	0%	100%
7	Augustenborg	0%	27%	73%
8	Svendborg	17%	26%	57%
9	Kalundborg	23%	24%	53%

Det betyder at Haderslev Vildtreservat vil kunne ophæves uden at ændre på beskyttelsesniveauet. For alle andre reservater vil der ske en reduktion af beskyttelsesniveauet, men der er ingen tvivl om, at der ikke er et eneste af reservaterne, der antalmæssigt er så betydende for en enkelt art eller bestand, at effekter af udøvelse af jagt i form af forstyrrelse og/eller direkte dødelighed ved nedlæggelse af et antal individer, vil kunne påvirke den samlede trækvejsbestand på et målbart niveau.

Der er ingen tvivl om, at byreservaterne kan have en rekreativ værdi, selvom fugleforekomsterne ikke er af international eller national men blot lokal betydning. Som nævnt ovenfor var et af formålene med oprettelsen af byreservaterne at undgå konflikter mellem forskellige brugerinteresser (Jepsen 1981).

Da det er vanskeligt at forudsige omfanget af den rekreative aktivitet, herunder jagtudøvelse, i de områder, hvor reservatet måtte blive ophævet, omfatter vurderingen derfor ikke den eventuelle betydning, som ændrede adgangsforhold måtte have i forhold til områdernes rekreative værdi for fx fuglekiggere, som kan opfatte selv små fugleforekomster som værdifulde.

Det er en politisk-administrativ beslutning, at trække grænsen for hvor stort et areal/andel af reservatet, man vil acceptere bliver jagtbart eller potentielt

forstyrret af jagt, uden at beskyttelsesformålene i de hidtidige reservatbekendtgørelser tilsidesættes. Herunder også om man vil lægge vægt på gullistens begreb om nationale ansvarsarter, beskyttelse af Bilag 1 arter og /eller globalt rødlistede arter, hvor beskyttelse af sidstnævnte fx gives en vis vægt i Vandfugleaftalen (AEWA 2015).

Vi har ikke forholdt os til rødlisten udarbejdet på europæisk niveau, endsige HELCOMs rødliste for Østersøregionen, da vi ikke er vidende om hvorvidt der i konventioner eller dertil hørende resolutioner er lagt vægt på disse.

Hvis redegørelsen ovenfor fører til, at et antal af reservaterne opretholdes, vurderes der at være behov for modernisering af bekendtgørelserne, så fx formuleringer som fx *”forjage svømme- og vadefugle”* eller varianter heraf, fremadrettet og i lighed med andre reservatbekendtgørelser udstedt efter 1994 eksplicit forholder sig til aktiviteter, man i dag ved er forstyrrende for fuglene, dvs. ikke kun jagt, men fx også sejlads (motorbåde og jetski over en vis hastighed) og brætsejlads (kite- og windsurfing).

6 Referencer

AEWA (2015). Agreement Text and Annexes As amended at the 6th Session of the Meeting of the Parties to AEWa 9 - 14 November 2015, Bonn, Germany. - Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds (AEWA), Bonn. 61 s.

Andersen-Harild, P. (1971). En undersøgelse af Knopsvanens (*Cygnus olor*) fældningspladser i Danmark. – Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift 65: 89-97.

Bregnballe, T., Rasmussen, P.A.F., Laursen, K., Kortegaard, J. & Hounisen, J.P. (2001). Regulering af jagt på vandfugle i kystzonen: Forsøg med døgnregulering i Østvendssyssel. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig rapport fra DMU, nr. 363. 106 s.

Bregnballe, T., Amstrup, O., Bak, M., Bøgebjerg, E. & Hounisen, J.P. (2005). Vandfugle i Skjern Enge 2002-2004. Forekomst i træktiden og forsøg med reguleret jagt. Danmarks Miljøundersøgelser. - Arbejdsrapport fra DMU, nr. 218. 114 s.

Bregnballe, T., Thorup, O., Jacobsen, L.B., Kjeldsen, J.P. & Hansen, M. (2015). Udviklingen i ynglebestanden af Klyder i Danmark 1970-2014. – Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift 109: 121-133.

Clausen, P., Bøgebjerg, E., Jørgensen, H.E., Hounisen, J.P. & Petersen, I.K. (2004). Reservatnetværk for trækkende vandfugle: en gennemgang af udvalgte arters antal og fordeling i Danmark 1994-2001. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig rapport fra DMU, nr. 490. 142 s.

Clausen, P., Holm, T.E., Laursen, K., Nielsen, R.D. & Christensen, T.K. (2013). Rastende fugle i det danske reservatnetværk 1994-2010: Del 1: Nationale resultater. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, nr. 72. 118 s.

Clausen, P., Holm, T.E., Laursen, K., Nielsen, R.D. & Christensen, T.K. (2014). Rastende fugle i det danske reservatnetværk 1994-2010: Del 2: De enkelte reservater. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, nr. 132. 236 s.

Crowe, O. (2005). Ireland's Wetlands and their Waterbirds: Status and Distribution. – BirdWatch Ireland. 402 s.

Fog, J. (1976). Danmarks vildtreservater. - Branner & Korch, København. 197 s.

Fox, A.D. & Madsen, J. (1997). Behavioural and distributional effects of hunting disturbance on waterbirds in Europe: implications for refuge design. – Journal of Applied Ecology 34: 1-13.

Franco, A.M.A., Brito, J.C. & Almeida, J. (2000). Modelling habitat selection of common cranes *Grus grus* wintering in Portugal using multiple logistic regression. Ibis 142:351-358.

IUCN (2018). The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2017-3. <www.iucnredlist.org>. Downloaded on 13 February 2018.

Jepsen, P.U. (1981). Vildtreservaterne. Et led i naturforvaltningen. En vurdering af det fremtidige behov for beskyttelse af fugle og pattedyr gennem vildtreservatordninger. – Landbrugsministeriets Vildtforvaltning, Vildtreservatkontoret. 114 s.

Jepsen, P.U., Ebdrup, J., Ejlersen, F. & Hansen, A.W. (1978). Statusrapport over vildtreservaterne. – Vildtreservatkontoret, Rønde. 195 s.

Koffijberg, K. & Schaffer, N. (Compilers) (2006). International Single Species Action Plan for the Conservation of the Corncrake *Crex crex*. CMS Technical Series No. 14 & AEW Technical Series, No. 9. Bonn, Germany.

Grell, M.B. (1999). Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998. – Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 93: 105-126.

Holm, T.E., Clausen, P., Nielsen, R.D., Bregnballe, T. Petersen, I.K., Mikkelsen, P. & Bladt, J. (2018). Fugle 2016. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 261. 136 s. novana.au.dk

Koffijberg, K. & Schaffer, N. (Compilers)(2006). International Single Species Action. Plan for the Conservation of the Corncrake *Crex crex*. CMS Technical Series No. 14 & AEW Technical Series. No. 9. Bonn, Germany.

Laursen, K., Pihl, S., Durinck, J., Hansen, M., Skov, H., Frikke, J. & Danielsen, F. (1997). Numbers and distribution of waterbirds in Denmark 1987-1989. - Danish Review of Game Biology 15 (1). 181 s.

Lange, P. (Red.)(2017). Fugleåret 2016. – Dansk Ornitologisk Forening. 272 s.

Laursen, K., Kahlert, J., & Frikke, J. (2005). Factors affecting escape distances of staging waterbirds. - Wildlife Biology 11: 13-19.

Leito, A., Ojaste, I., Truu, J. & Palo, A. (2005). Nest site selection of the Eurasian Crane *Grus grus* in Estonia: an analysis of nest record cards. *Ornis Fennica* 82: 44-54.

Madsen, J., Frikke, J., Kristensen, J.B., Bøgebjerg, E. & Hounisen, J.P. (1992a). Forsøgsreservat Nibe Bredning: Baggrundsundersøgelser efteråret 1985 til foråret 1989. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig Rapport fra DMU, nr. 46. 50 s.

Madsen, J., Bøgebjerg, E., Kristensen, J.B., Frikke, J. & Hounisen, J.P. (1992b). Forsøgsreservat Ulvshale-Nyord: Baggrundsundersøgelser efteråret 1985 til foråret 1989. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig Rapport fra DMU, nr. 47. 57 s.

Madsen, J., Hounisen, J.P., Bøgebjerg, E. & Frikke, J. (1992c). Forsøgsreservat Nibe Bredning: Resultater af eksperimenter 1989-1991. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig Rapport fra DMU, nr. 53. 43 s.

Madsen, J., Bøgebjerg, E., Hounisen, J.P., Kristensen, J.B. & Frikke, J. (1992d). Forsøgsreservat Ulvshale-Nyord: Resultater af eksperimenter 1989-1991. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig Rapport fra DMU, nr. 55. 61 s.

Madsen, J., Jensen, G.H., Cottaar, F., Amstrup, O., Asferg, T., Bak, M., Bakken, J., Balsby, T.J.S., Christensen, T.K., Clausen, K.K., Frikke, J., Gundersen, O.M., Günther, K., Kjeldsen, J.P., Koffijberg, K., Kruckenberg, H., Kuijken, E., Månsson, J., Nicolaisen, P.I., Nielsen, H.H., Nilsson, L., Reinsborg, T., Pessa, J., Shimmings, P., Tombre, I. & Verscheure, C. (2017). Pink-footed goose population status update. - AEWA European Goose Management Platform Data Centre. 13 s.

Nielsen, M. (1997a). Fuglelokaliteterne i Ringkøbing Amt. – Dansk Ornitologisk Forening. 121 s.

Nielsen, M. (1997b). Fuglelokaliteterne i Fyns Amt. Bind 3. – Dansk Ornitologisk Forening. 142 s.

Nielsen, T. & Nielsen, M. (1998). Fuglelokaliteterne i Nordjyllands Amt. Bind 1-3. – Dansk Ornitologisk Forening. 464 s.

Nyegaard, T., Meltofte, H., Tofft, J. & Grell, M.B. (2014). Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2012. – Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 108: 1-144.

Petersen, I.K., Pihl, S., Hounisen, J.P., Holm, T.E., Clausen, P., Therkildsen, O.R. & Christensen, T.K. (2006). Landsdækkende optælling af vandfugle januar-februar 2004. Danmarks Miljøundersøgelser. - Faglig rapport fra DMU, nr. 606. 76 s.

Petersen, I.K., Nielsen, R.D., Pihl, S., Clausen, P., Therkildsen, O., Christensen, T.K., Kahlert, J. & Hounisen, J.P. (2010). Landsdækkende optælling af vandfugle i Danmark, vinteren 2007/2008. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Arbejdsrapport fra DMU, nr. 261. 78 s.

Petersen, I.K. & Nielsen, R.D. (2011). Abundance and distribution of selected waterbird species in Danish marine areas. Report commissioned by Vattenfall A/S. National Environmental Research Institute, Aarhus University, Denmark. 62 s.

Pihl, S. & Fredshavn, J.R. (2015). Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark. Artikel 12 rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 176. 44 s.

Pihl, S., Holm, T.E., Nielsen, R.D., Clausen, P., Petersen, I.K., Laursen, K., Bregnballe, T. & Søgaard, B. (2015). Fugle 2013-2013. NOVANA. Aarhus Universitet. DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 125. 170 s.

Rasmussen, L.M. (2017). Rastende Hjejler og Viber i Danmark i oktober 2014. – Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 111: 15-22.

Ruddock, M. & Whitfield, D.P. (2007). A Review of Disturbance Distances in Selected Bird Species. - Report from Natural Research, Scottish Natural Heritage.

Sell, H., Olsen, K., Vedel-Smith, C & Svendsen, J. (2013). Effekter af menneskeskabt forstyrrelse på Rødrygget Tornskade (*Lanius collurio*) ynglende i forskellige habitattyper. Flora & Fauna 119 (1+2): 55-64.

Stoltze, M. & Pihl, S. (Red.)(1998). Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. - Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen. 48 s.

Stroud, A.D., Chambers, D., Cook, S., Buxton, N., Fraser, B., Clement, P., Lewis, P., McLean, I., Baker, H. & Whitehead, S. (Red.)(2001). The UK SPA network: its scope and content Volume 1: Rationale for the selection of sites. - Joint Nature Conservation Committee, Peterborough. 90 s.

Sunde, P. & Olsen, K. (2018). Ulve (*Canis lupus*) i Danmark 2012-2017. Aarhus Universitet. DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 258. 51 s.

Søgaard, B. (1985). Vildtreservaterne og vandfuglene. – Landbrugsministeriets Vildtforvaltning, Vildtreservatkontoret, Kalø. 142 s.

Wetlands International (2012). Waterbird population Estimates. Fifth Edition. – Wetlands International. <http://wpe.wetlands.org/>.

VURDERING AF BETYDNINGEN FOR ISÆR FUGLEFOREKOMSTER VED EN EVENTUEL OPHÆVELSE AF 11 RESERVATER

I denne rapport vurderes betydningen af en eventuel ophævelse af 11 vildtreservater i forhold til beskyttelsen af særligt fugle og deres yngle-, raste- og fourageringsområder, samt om reservaterne fortsat tjener det formål, der oprindeligt lå til grund for deres oprettelse. Reservaternes beskyttelsesforhold og fugleforekomster beskrives, og konsekvenserne af en eventuel ophævelse vurderes, med særlig vægt på nationalt betydende forekomster af nationale ansvarsarter, Bilag 1 arter eller globalt rødlistede arter. Vurderingerne spænder fra at en ophævelse med stor sandsynlighed vil have en negativ indvirkning på nationalt betydende forekomster af forstyrrelsesfølsomme ynglende og rastende traner i ét reservat, til ingen betydning i et andet reservat, hvor andre nu gældende regler om jagtudøvelse på søterritoriet nær byzone betyder et reelt *status quo* i beskyttelsesniveauet. For flere reservater påpeges, at de er nationalt betydende rasteplasser for den globalt rødlistede taffeland og/eller har en særlig betydning som isfrie refugier i kolde vintre. For to reservater, der er habitatområder, vurderes også betydningen af eventuel ophævelse for pattedyrarter. Det vurderes at ingen af de pattedyrarter, der indgår i udpegningsgrundlagene vil blive påvirket, men påpeges at Tihøje og Vind Vildtreservat i dag fungerer som fourageringsområde for ulv.